

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirani
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnistva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneve po prazniku

Najnovejši ukrepi

fašistovske vlade proti Slovincem v Primorju predstavljajo tako nezaslišano krivico, tako kruto kršitev vseh načel morale in človečnosti od strani gospodujočega naroda napram drugorodni manjšini, da ni mogoče iti mimo njih z enim ali dvema protesti v časopisju.

Utemeljitev, s katero je vlada g. Mussolinija ustavila »Edinost«, je tako očitno za lase privlečena, da se more pravi vzrok najti samo v nameri korak za korakom popolnoma zatreti slovenski tisk v Italiji sploh. Na ta način hoče fašistovski režim oropati slovensko polmilijsko manjšino v Italiji vsakega javnega glasu, kakor da bi sploh več ne obstojala. Ni nobenega dvoma, da se za tem skriva široka akcija, koje končni cilj ni nobeden drugi, kakor iztrebiti v Primorju pisano slovensko besedo sploh, da bi se našim rojakom, katerim so vzeli slovensko šolo, zasul še poslednji vir izobrazbe v materinem jeziku in duhu. Vladi g. Mussolinija torej ni zadosti, da je za šolami zaprla še slovenska zasebna društva, ona hoče iti do zadnje skrajnosti in trpeti naš jezik samo še za domačim ognjiščem in v medsebojnem občevarju, dokler ne doseže še tu popolnega poitalijančenja jezika in duha naših rojakov po moralno najnižvednejših sredstvih: pritisku, kupovanju duš in moralnem izkvarjanju ljudstva.

Italijanska vlada je sama preskrbela za to, da se mora vsak dvom o njenih resničnih namenih razbliniti, s tem, da je obsodila tri slovenske inteligente na konfinacijo, na najhujšo fizično in moralno kazen, ki jo je fašistovski režim pridržal za tiste, ki jih misli napraviti neškodljive. Tudi pri tem ukrepu je utemeljitev čisto jalova, ko označuje njihovo dozdnevno krivdo samo s splošno frazo »profinarodnega delovanja«, ki se tem nesrečnim žrtvam fašistovske strahovlade ni z ničemer dokazala. Različni teroristični akti posameznikov, ki so se zadnji čas zgodili na italijanskem ozemlju, niso mogli in smeli služiti za povod takemu strašnemu postopku, ko mora vendar italijanska vlada čisto dobro vedeti, da te zločine slovensko ljudstvo tako v mejah Italije kakor v mejah Jugoslavije najostreje obsoja in na njih niti najmanj ni udeleženo; nedolžna je tudi slovenska narodna inteligencija v Primorju. Zdi se, da so ti zločini prišli fašistovskemu režimu kot nalašč prav, da pomeče še s zadnjimi inteligenti naše krvi v Primorju; da naše rojake postopoma oropa njihovih najboljših mož, ki nočejo ničesar drugega, kakor da kot lojalni državljani Italije svojemu narodu ohranijo njegove narodne kulturne dobrine. Skrajno brez moralno je od italijanske vlade, da pusti za Cerkvenikov umor in druga zločinstva po nedolžnem plačati naše rojake v Primorju in njihovo inteligenco, samo da čimbolj potlači in zatere slovensko manjšino, ki nima na sebi nobene druge krivde kakor to, da sploh eksistira. Zares, režimu g. Mussolinija ni nobeno sredstvo pregrdo, da ne bi segel po njem, ako je treba Slovincem v Italiji zadati udarec na glavo.

Neloyalnost italijanske vlade — ako naj se poslužimo tega najmilejšega izraza za tako postopanje — se pa razvidi najbolj iz tega, da je čakala s temi ukrepi, ki so bili pripravljeni že najmanj pred enim letom, tako dolgo, da je Jugoslavija ratificirala netunske pogodbe. Vprašamo šefa italijanske vlade, kako naj se tak način postopanja z edino primernim izrazom kvalificira? Vsaka kulturna država se čuti svoji sosedu, ako le-ta izvrši napram njej akt mednarodne lojalnosti v cilju izboljšanja prijateljskih odnosov, na kakšen način moralno obvezana. Italija pa je udarec napram Jugoslovanom v Italiji tako dolgo zadržala, da je od naše države dobila, kar ji je bilo nujno potrebno; v zahvalo za to je potem udarila naše rojake naravnost v obraz in se bo mogoče čez nekaj časa zopet obrnila do nas za kakšno uslugo ali pa vnovič izrazila željo po »izboljšanju in poglabitvi medsebojnih odnosov« in podaljšanju prijateljskih paktov. Slovenci, ki smo po mnenju fašizma tako daleč za dvatisočletno italijansko kulturo, ne moremo napram temu občutiti kaj drugega kakor globoko ogorčenje in izpriča svojo trdno voljo, da teh krivic ne pozabi in jih zapiše Italiji na račun. Mi hočemo mir, hočemo zvestobo paktom, hočemo prijateljsko

Novo velike pogodbe na vidiku

Venizelos-Mussolini-Ruždi bej - Ministri male antante pri Briandu

v Atene, 11. sept. (Tel. »Slov.«) »Proja« poroča, da se hosta sestala Venizelos in Mussolini. Venizelos bo koncem tega meseca odšel v Italijo, da popolnoma ozdravi, ter bo to priliko porabil za to, da bo obiskal Mussolinija, kar bo ugodna prilika za podpis prijateljske pogodbe. Po vesteh tega lista je Venizelos izrazil željo, da bi svojo zunanjo politiko začel z italijansko-grško pogodbo, kateri bi sledile druge prijateljske pogodbe. — Po vesteh turških listov je poseben kurir Venizelosa prinesel turškemu zunanjemu ministru pismo, o čemer se ne objavljajo nobeni komentarji, ker pismo ne pomeni nobenega presenečenja, kajti Venizelos ga je napovedal že naprej. Vendar pa se na uspeh tega grškega koraka v poučenih krogih zaenkrat ne veruje mnogo. Sporazum v grško-turških vprašanjih je odvisen od mnogih drugih podrobnosti. Pogodba o napadanju bi imela samo tedaj vrednost, če bi obenem prišlo do pogodbe o razorožitvi, ki pa je zopet nemogoča, če se ne uredi meja ob progi orijentske železnice. Pri takih razmerah se zdi, da za enkrat še ne more priti do končnega sporazuma med Turčijo in Grško.

v Ženeva, 11. sept. (Tel. »Slov.«) Delegata male antante dr. Beneš in dr. Marinković ter romunski poslanik Comnene in poljski zunanji minister Zaleski so bili danes povabljeni za zajetek k Briandu in Pavlu Boncourju. Temu sestanku se pripisuje gotov pomen tudi v zvezi s sestankom, ki je določen za danes popoldne ob petih, katerega se bodo udeležile države, ki so se udeležile lokarnske pogodbe: Francija, Belgija, Anglija, Italija in Nemčija, in ki se bo vršil pri angleški delegaciji v hotelu Beaurivage. Tega sestanka se bodo udeležili Müller, Schubert, Huismans, Scialoja, Briand in Cushendun. Udeležil se bo tega sestanka tudi japonski poslanik Adacci, tako da bo ta sestanek tvoril nekako konferenco veleposlanikov.

Briand razburil vse duhove

v Ženeva, 11. sept. (Tel. »Slov.«) Na plenarni seji Društva narodov je danes k zaključku generalne debate o poslovnem poročilu Sveta Društva narodov govoril lord Cushendun. Zahteval je energično praktično delo in obžaloval, da čl. 8. pakta Društva narodov, ki predpisuje, da mora vsaka država oboroževanje omejiti na ono mero, ki soglašja z varnostjo te države in z njenimi mednarodnimi obveznostmi, ne določa tudi tega, kateri kriterij naj bo merodajen za porabo tega merila. Ni torej dana nobena praktična možnost, da bi se moglo to ali ono državo prisiliti k določitvi primerne razorožitve. Cushendun je trdil, da je delo pripravljalne razorožitvene konference, dasi se je vršilo počasi, vendar prineslo praktične uspehe s tem, da so države same iz lastnega interesa svoje oboroževanje precej zmanjšale. Kot primer je navajal Anglijo, ki je zmanjšala število svojih mornarjev v januarju 1928 nasproti juliju 1914 za 43.700 mož. O angleško-francoskem mornariškem dogovoru je izjavil, da se bo morala iskati druga podlaga, če drugi narodi s tem ne bi bili zadovoljni. Končno je Cushendun izrazil svoje občudovanje včerajšnjemu Briandovemu govoru, posebno kar se tiče one točke, ki govori, da je mogoče napredek miru samo z vzajemnim zaupanjem. Svet se mora odreči medsebojnemu nezaupanju in v tem smislu je tudi Kelloggova pogodba naznanila novo dobo. Bodoči rod bo moral biti prešinjen z duhom, ki bo vojno sploh smatral za nedostojno. Ze danes pa stoji, da si svet še nikdar ni toliko prizadeval, kakor l. 1928, da bi se končoveljavno osvobodil vojne.

Briand je moral tako govoriti

v Ženeva, 11. sept. (Tel. »Slov.«) V francoskih krogih se radi včerajšnjega Briandovega govora in radi razburjenja, ki je radi tega nastalo v Nemčiji, izjavlja pomirjevalno, da Briandov govor ne pomeni nič drugega, kakor odgovor na preveč ostro formulirano zahtevo nemškega državnega kanclerja Müllerja, da naj se ali takoj izvede razorožitev, ali pa da se prizna, da se vodi dvorezna politika. Trdi se, da je Briand govoril takorekoč v obrambi, ker vsako dejanje francoske vlade, ki bi moglo dovesti svet bližje do razorožitve, kakor n. pr. nazadnje francosko-angleška mornariška pogodba, je Nemčija sumničila. V glavnem se poudarja, kar je pozneje Briand izjavil časnikařem, da je hotel samo povedati, zakaj doslej razorožitev ni napredovala. V ostalem pa se na strani Francozov celo trdi, da je ravno odkritost Briandovega govora dokaz za to, kako daleč je že napredovalo

zblizanje med Francijo in Nemčijo, ker bi sicer tako prostodušne izjave, kakor so bile Briandove, imele sploh pomen samo med onimi narodi, ki so si že blizu.

Pariški listi si prizadevajo, da slikajo Briandove izjave kot diplomatsko akcijo največjega pomena in da nerazpoloženje v Nemčiji pomirijo s tem, da opozoritev Brianda še dolgo niso bile tako hude, kakor bi mogle biti. Levičarski listi pa so nekako v zadregi, ki se je v »Populaire« stopnjevala celo do ogorčenja. Desničarski listi pa nikakor ne skrivajo svoje škodoželjnosti. »Petit Parisien« pravi, da je odločen Briandov odgovor ustvaril jasnost in razgnal megle, ki so se širile v zadevi vprašanja izpraznitve Porenja. Briand nikakor ni prekoračil mej svobodne razprave in tudi nikakor ni Nemčiji izrekel nezaupnice. »Petit Journal« naglašja, da je Briand postavil na kocko vso svojo popularnost, da Nemcem zopet odkaže njihovo mesto. — Upati je, da je nemški državni kancler sedaj razumel, kako pretirana in žaljiva je morala biti njegova obdolžitve »dvorezne politike«. »Quotidien« piše: Tudi Nemčija mora po dobrem premisleku priznati, da Francija pač ni mogla odgovoriti drugače. Gotovo bo prišlo do rešitve vprašanja o izpraznitvi Porenja, če bo državni kancler Müller stvil konkretne predloge. »Ere Nouvelle« smatra, da je treba v interesu Nemčije obžalovati, če v Nemčiji ne bi hoteli spoznati Briandovih ciljev. Socialistični »Populaire« pa vprašuje, ali Briandov govor ne pomeni popolne ukinitve lokarnske politike. Briand je odgovoril na Müllerja izvajanja samo s šikanami. Njegov govor je dokaz za to, da je reakcija nespособna voditi demokratično zunanjo politiko. Od desničarskih listov pa piše »Echo de Paris«, da je Briand najbrže slutil, da se je prehitro podal v pogajanja o izpraznitvi Porenja. Slično se izražajo tudi »Gaulois«, »Figaro« in »Action Française«.

Praga za Brianda

v Praga, 11. sept. (Tel. »Slov.«) Tudi praško časopisje se obširno peča z Briandovim govorom in podčrtava, da je bilo, kar se tiče razorožitve in izpraznitve Porenja, že vnaprej pričakovati, da bo imel Müllerjev govor samo govorniški značaj. Müller to pot ni imel tako srečne roke kot Stresemann. Müller je zahteval brezpogojno izpraznitev Porenja, kar je moralo tudi Stresemannu razočarati. Briand sam je kategorično ponovil svojo pripravljenost k miru in svojo zvestobo k lokarnski politiki. Toplo je pripomnil vrline nemškega naroda. Hotel pa je, da pride enkrat do realnopolitične jasnosti in da da nem-

ški vladi, ki se je vedno obotavljala nadaljevati razgovore, započete v Thoiryju, nove impulze, da nadaljuje s to mislijo. Večina listov priznava, da je bil Briandov govor potreben in da je prinesel dovolj jasnosti v razmeroma zelo zamotan političen položaj.

V Nemčiji so razočarani

v Berlin, 11. sept. (Tel. »Slov.«) V nemških desničarskih listih se v komentarjih o Briandovem govoru izraža »Triumf« dozdevnega propada lokarnske politike. Zahteva se nova orientacija zunanje političnega položaja ter se izjavlja, da se je Društvo narodov pokazalo nesposobno, da bi služilo svetovnemu miru s praktičnimi ukrepi. Tudi komunistična »Rote Fahne« pravi, da pomeni Briandov govor dokumentarčno zaključno črto pod lokarnsko politiko. Levičarski listi obžalujejo, da je Briandov govor otežkočil napredovanje nadaljnjih pogajanj za zboljšanje nemško-francoskih odnosov, da izvedbo izpraznitve Porenja in za začetek končne ureditve reparacijskega vprašanja. Socialistični »Vorwärts« izjavlja, da bi samo resnična dejanja mogla popraviti škodo ter smatra, da si je Briand s svojim govorom v Franciji zagotovil one pozicije, ki mu omogočajo gotova dejanja.

Amerika se ne da potolažiti

v Newyork, 11. sept. (Tel. »Slov.«) Po poročilih »Associated Press« je izjavil predsednik mornariškega odseka zgornje zbornice Britten, pristaš republikanske stranke iz države Illinois, da hočejo angleški državniki in angleški admirali utesniti velesile tako, da bi imela Anglija brezpogojno nadzorstvo, Amerika pa bi bila prisiljena do nove razorožitvene akcije. Nova francosko-angleška mornariška pogodba predstavlja le nadaljnji angleški poskus zagotoviti Angliji še nadaljnje gospodstvo na morju in se pri tem poslužuje razdiralne diplomacije, ki je bila od nekdaj v Evropi v navadi.

Iz Londona došle vesti pa poročajo, da je zanikanje, glasom katerega francosko-angleška vlada nima nobenega namena oslabiti mornariški dogovor, imelo namen ustvariti mnenje, kot da bi tudi v uradnih krogih ne računali s trajnim obstojem te pogodbe. Reuter je razširil vest, da bo ameriška vlada imela priliko, preiskati in preskusiti to mornariško pogodbo, da pa do sedaj še ni prišel nikak odgovor ali kak uradni komentar. »Times« poročajo iz Washingtona, da bi ameriška vlada pozdravila korak, če bi Francija in Anglija to pogodbo enostavno zavrgli.

Voldemaras popušča

v Ženeva, 11. sept. (Tel. »Slov.«) Ministrski predsednik Litve Voldemaras je sporočil, da se bodo vršila nadaljnja pogajanja med njim in poljskim zun. ministrom dne 3. nov. v Königsbergu. Presenetilo je njegovo zatrdilo, da upa kljub sovražnemu razpoloženju med obema državama, da se bo položaj mirno razvijal in da bo v kratkem času to vprašanje končnoveljavno rešeno, ker bodo pristopile k tej splošni vzhodni konferenci, ki se enkrat mora sestati, tudi vzhodne države, ne izvzemši Sovjetske Rusije.

Albanska vlada se predstavlja

v Tirana, 11. sept. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je nova albanska vlada predstavila parlamentu. Ministrski predsednik Cotta je v vladnem programu izjavil, da bo zunanja politika ostala v starem kolgozu. Storilo se bo vse, da bo Albanija ostala na Balkanu vedno element miru. Ohranila bo prijateljske zveze z vsemi sosedu, kakor tudi z velesilami, z vstopo izpolnjujejo sklenjene pogodbe. Nova vlada je zadovoljna, da je bilo novo kraljevstvo priznano neposredno po večjih zavezniških (Italiji), in se s hvaležnostjo spominja tudi priznanja po Grški in Madžarski, kateremu pripisuje posebno važnost. Cotta upa, da bodo tudi druge države kmalu priznale novi režim. Napovedal je, da se bo izvršila reforma uprave v varnost notranjega položaja ter da se bodo izdale odredbe za pospeševanje kulturnega, gospodarskega in industrijskega razvoja Albanije. Po nekaterih govorih, ki so vladni program odobraval, se je vladi izrekla soglasna zaupnica.

in prijazno sožitje, toda če sedanja italijanska vlada ne misli in ne dela drugega, kakor da dan na dan žali naše sonarodnjake, jim korak za korakom odjema njihove najnaravnnejše človečanske pravice in prizadeva rano za rano našim najglobljim nacionalnim čustvom, potem ne moremo iz tega sklepati ničesar drugega, da Italija prijateljskega razmerja z nami noče. Iz tega bo treba potegniti konsekvence vsej naši državni politiki, naši

rojaki v Italiji pa naj vedo in fašizem naj ve, da Slovenci v Italiji v svojem trpljenju niso sami. Oni so nam naša najsvetejša zadeva in naše ljudstvo bo to pokazalo z vsem žarom svoje kruto užaljene duše. Tudi za fašizem, oziroma za Italijo bo prišel čas, ko bo uvidela, da ni vseeno, kakšna čuvstva goji do nje Srbi, Hrvati in Slovenci v državi Jugoslaviji.

Konec zasedanja v Ženevi

(Od našega ženevskega dopisnika.)

Ženevsko zasedanje je v bistvu končano. Čeprav se na zunaj ni pripisovalo temu zasedanju posebnega pomena, se je razpoloženje zadnje dni vidno stopnjevalo in je prišlo ob Briandovem govoru do viška. Raymo Briandov govor je pravo ogledalo, če se vprašamo, kaj je pravzaprav uspeh letošnjega zasedanja. Briand je namreč zasedanje zaključil in je kot redkokdaj v svojem življenju realno politično, resno, s povzdignjenim glasom in brez posebnih fraz priznal, kje se nahaja sedanja evropska politika.

Res je, da so tudi ob letošnjem zasedanju krasili ženevske dvorane možje, ki imajo v rokah usodo svojih držav. Vendar pa se je čutilo, da manjka starih leadrov, zlasti Chamberlaina, in da je Anglija stopila malo v ozadje. Ni zanikati, da so imeli govori mnogih državnikov prvovrstno kvalifikacijo. Nas Slovence, ki imamo dvoje narodnih manjšin, sta prijetno dirnila govora švicarskega predsednika in avstrijskega kanclerja o narodnih manjšinah, da imajo pravico do svojega jezika in do svoje kulture in da je manjšinsko vprašanje važno vprašanje ne samo s političnega, ampak v prvi vrsti mirovnega stališča. Seveda smo tudi v tem vprašanju takoj opazili politiko in vsi govorniki, ki so se spustili pri tem v debato, so zastopali trenoten položaj svoje države kakor pač gleda njihova država na narodne manjšine.

Mnogo je bilo zasebnih razgovorov in prve dni se je politika prenesla v hotelske sobe, kjer so se posvetovali po dva in dva in kjer so govorili med štirimi očmi. Zelo živahen je bil jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković, ki ni zamudil nobene prilike, da se ne bi sestal s predstavitelji držav, s katerimi ima naša država, bodisi že urejeno, ali pa razmerje, ki ga je treba v najkrajšem času urediti. Zabeležiti je sestanke med našim zunanjim ministrom in grškim ženevskim delegatom. Tu se je takoj potrdilo, da se vodijo pogajanja istočasno v Beogradu, Atenah in Ženevi, in kolikor je imel Vaš dopisnik priliko dobiti podatke z dobro informirane strani, moramo potrditi vestem, da so naša pogajanja na dobri poti in da je v najkrajšem času pričakovati pogodbo, ki bo rešila vprašanje Soluna, in pogodbo o prijateljstvu in nenapadanju med obema državama.

Močno se je opazilo skupno postopanje držav male antante, katere delegati so bili neprestano v stikih in katere je stalno informiral francoski zunanji minister Briand o svojih razgovorih in o stališču francoske vlade nasproti Nemčiji in njenim zahtevam. Vsekakor je bilo francosko-nemško razmerje osrednje in se je zelo izčrpno obravnavalo najprej v zasebnih razgovorih, nato pa v govorih v plenumu, zlasti pa v izvajanjih obeh predstavitev, nemškega državnega kanclerja Müllerja in francoskega zunanjega ministra Brianda. Potrdila se je že ob priliki podpisa Kellogove pogodbe razširjena misel, da je Francija oziroma Poincaré že tedaj povedal Stresemannu, kaj in kako misli, ter da bi Stresemann, četudi bi bil zdrav, najbrže topot ne prišel v Ženovo, ker bi ne vedel po kaj. Brezdvoma je bil o francoskem stališču dobro informiran tudi kancler Müller, vendar pa sta kljub temu oba govora iznenadila. Kancler Müller je govoril z nemškega stališča o popolni razorožitvi, o izpraznitvi Porenja, o miru, ter zahteval za Nemčijo, če iz vzamemo reparacije, nekako stanje, kot da bi Nemčija ne bila premagana država. Smatral je evropsko razpoloženje za dovolj zrelo, da bo nastavilo uspeha skrbno pripravljeni nemški propagandi, ki naj bi bila svet v desetih letih že prepričala, da vojne z nemške strani ni bilo in da Nemčija ne potrebuje ničesar drugega kot popolno prostost in mir.

Briandov govor je vplival kakor mrzla voda na razbeljene idealiste. Kar je glavno, je poudarek, ne sicer s francoske strani, ampak iz antantinih diplomatskih krogov, da Briand ni govoril samo v imenu Francije, ampak da je poudaril hkrati tudi angleško stališče. Če namreč obstoja francosko-angleška antanta v besedilu mornariškega dogovora, in da obstoja, so pokazali skupni angleško-francoski manevri v Porenju ter strašno razburjenje izven držav velike antante, potem je bilo vnapre jasnno, da se Briand ne bo mogel odstraniti tudi od angleškega programa. Smisel Briandovega govora je bil, da je sedanje stanje pač tako, da bo veljalo še precej časa, da mora imeti Francija zadostno varstvo in zadosti — denarja. Jamstvo ji daje zasedba Porenja, denar pa določene reparacije. Francija sama ima ogromne dolge na Ameriko in da bi Francija pljuvala v lastno skledo, bi bilo neumno pričakovati. Nemčija je vojaški narod. Nemčija ima industrijo, ki se vsako uro lahko pretvori v vojno industrijo in Nemčija je dolžna, da materialno pripomore k obnovi tega, kar je med svetovno vojno z armadami porušila. To je realna politika Francije in Anglije. To je sklep letošnjega ženevskega zasedanja.

Dr. Marinković gre v Pariz

n Belgrad, 11. sept. (Tel. Slov.) Zunanji minister g. dr. Voja Marinković bo 14. sept. odpotoval iz Ženeve v Pariz, kjer se bo mudil tri dni; odkoder se bo 19. septembra vrnil v Belgrad.

Diplomati odklanjajo izjave

v Ženeva, 11. sept. (Tel. Slov.) Razgovori, ki so se začeli ob 5. popoldne, so trajali skoro do 8. ure zvečer. Udeleženci konference so o poteku in o vsebini razgovorov odklonili vsako izjavo ter je bil izdan samo dogovorjen kratek komunike, ki pravi, da je o izpraznitvi Porenja na današnji konferenci bilo izmenjano mišljenje raznih prisotnih državnikov, kar se bo nadaljevalo v četrtek popoldne ob 10. Kakor doznava dalje Vaš dopisnik, bo belgijskega zunanjega ministra Huismansa, ki mora danes odpotovati iz Ženeve, na prihodnjem sestanku zastopal bivši belgijski poslanik Moncheur. Briand pa, ki je imel namen, da odpotuje v četrtek za en dan v Pariz, da se udeleži petkove seje kabineta, bo v četrtek vsekakor še ostal v Ženevi. Možno je, da bo v četrtek zvečer odšel v Pariz in se vrnil v Ženevo v soboto ali nedeljo. Tudi ni izključeno, da bo Briand po svoji vrnitvi nemškemu državnemu kanclerju Müllerju še v Ženevi sporočil mnenje celokupnega francoskega kabineta.

Manjšine ne dobijo komisije

v Ženeva, 11. septembra. (Tel. Slov.) Po govoru lorda Cushenduna je češkoslovaški de-

legat Osuski, ravnotako kakor pred kratkim poljski zunanji minister Zaleski, nastopil proti ustanovitvi manjšinske komisije pri Društvu narodov. Izjavil je, da temeljijo obveznosti o varstvu manjšin samo na manjšinskih pogodbah, ne pa v paktu Društva narodov, in je torej odklonil Društvu narodov pravico, sklepati odredbe, kakršna je ustanovitev manjšinske komisije, ker taka komisija ni predvidena v manjšinskih pogodbah.

Vatikan in Ženeva.

v Milan, 1. sept. (Tel. Slov.) Vatikan kaže vedno več zanimanja za mednarodno mirovno delo in za delovanje Društva narodov. Tako je papež navzlic svojemu oficialnemu dopustu sprejel v zasebni avdienci v Rimu bivajočega vratislavskega nadškofa, kardinala Bertrama, ki mu je poročal o poljsko-litvanskem konfliktu, o vprašanju Vilne, o razpravah Društva narodov in o nemško-francoskih pogajanjih, ki se vrše v Ženevi. Posebno zadnja pogajanja smatra sv. Oče za nov korak za spravo med narodi, kar je dalo listom povod, da so zopet omenjali svojačasno papežovo spomenico na konferenci v Genovi, ki se je končala z besedami: »Vzajemno zupanje in prijateljstvo daje boljše jamstvo za mir, kakor gozd bajonetov.«

Nemško-madžarska pogajanja

v Budimpešta, 11. sept. (Tel. Slov.) V kratkem se bodo zopet začela nemško-madžarska trgovinska pogajanja, ki so se odlagala že od začetka tekočega leta in ki bodo gotovo zelo težavna, ker označujejo Mađari nemške želje za zmanjšanje mađjarskih uvoznih industrijskih carin za predalekosežne, do čim se Nemci sklicujejo na znižanje carin, ki ga uživajo na podlagi določb o največjih ugodnostih. Na drugi strani pa tudi Mađjarska stavlja Nemčiji dalekosežne zahteve za olajšavo mađjarskega izvoza živine, posebno glede ublažitve nemških veterinarskih predpisov, čemur pa Nemčija ne more ugoditi, ker radi teh predpisov trpi tudi izvoz živine iz Jugoslavije in Romunije.

Cičerin v Nemčiji

v Berlin, 11. sept. (Tel. Slov.) Zunanji minister dr. Stresemann je na sožalni brzjav Litvinova, s katerim je izrazil sožalje sovjetske vlade radi smrti nemškega poslanika v Moskvi Brokdorffa-Rantzaua, odgovoril enako brzjavno. V brzjavu izraža svojo zahvalo in zagotavlja, da bo nemška vlada vodila v smislu pokojnega enako zunanjo politiko kot do sedaj in pomnožila prijateljske stike med obema državama.

Svoje sožalje je izjavil tudi Cičerin, ki je prišel na zdravljenje v Nemčijo in ki se je osebno udeležil pogreba pokojnega poslanika.

Poljski monarhisti so imeli zborovanje, na katerem so sprejeli resolucijo, ki izreka zaupanje sedanji vladi, in se torej izjavljajo za Pilsudskega.

Vukičević za odločilno borbo

n Belgrad, 11. sept. (Tel. Slov.) Davi se je vrnil v Belgrad s svojega potovanja po Južni Srbiji minister za vere Dragiša Cvetković. Takoj popoldne se je sestal z Veljo Vukičevićem ter ga obvestil o uspehih svojega potovanja. Po tem sestanku je obiskal predsednika vlade g. Korošca. Razgovorjal se je dalje časa s časnikarji in izjavil, da so vse vesti, da bi bil on v Južni Srbiji ustanovil kako novo radikalno organizacijo, popolnoma izključene in da ni ustanovil nobene nove organizacije. Po tem, kar je videl, se je prepričal, da stojijo prijatelji glavnega odbora med ljudstvom zelo na slabem. Vukičević in on da sta za to, da se čimprej skliče strankin kongres. Ta kongres je edini forum, kjer se bo izvolil strankin šef in kjer se bodo uredila vsa sporna vprašanja v stranki. Na vprašanje, kaj potem, če bo glavni odbor izključil Vukičevića, je z nasmehom izjavil: »Nič zato. Mi priznavamo za rešitev teh vprašanj samo kongres. Zdaj se bo sklical poslanski klubski odbor na sejo s Stanojevičem. Tu bomo določili, kdaj se skliče strankin kongres.« Na besede časnikarjev, da grozi glavni odbor, da tudi njega izključi iz stranke, je Cvetković dejal: »Čakam, da me izključi. Ni so me oni privedli v stranko, pa me tudi ne bodo odstranili. Vem, da delam v strankinem interesu.« Tudi ostali radikalni ministri so nastopili proti glavnemu odboru zelo ostro. Za jutri popoldne je Velja Vukičević sklical sestanek svojih prijateljev, na katerem bodo zavzeli končnojavno stališče do glavnega odbora. Minister Andrić je izjavil: »Nočemo varuštva propadlih poslanskih kandidatov in bivših ministrov. Zabeležite to.«

n Belgrad, 11. sept. (Tel. Slov.) Kakor znano, je sklicana za 24. septembra seja širšega glavnega odbora NRS. Vukičevići pristajši izjavljajo, da ne bodo priznali nobenega delegata iz kakega okrožja, ki bi bil iz-

Pogreb žrtev avtomobilske nesreče

v Milan, 11. sept. (Tel. Slov.) Vsa gornja Italija živi še pod strašnim vtisom nesreče, ko je pri avtomobilski tekmi v Monzi zavozil avtomobil med množico in prizadejal 22 gledalcem smrt. Pogreb teh žrtev se je izvršil danes ob velikanski udeležbi javnosti. Žrtve so bile slavnostno izpostavljene in z vsemi svečanostmi pokopane. Vodstvo kluba izjavlja, da mu je slučaj nerazumljiv, ker se je med tekmovalno progo in med prostorom za gledalce nahajal jarek, ki je bil betoniran in 3 m širok in ki je bil ravno radi tega zidan, da bi preprečil nesreče. Vsekako je uganka, kako je mogel voz Materassija preskočiti zapreko in zaiti med gledalce.

23 mrtvih

v Praga, 11. sept. (Tel. Slov.) Po uradnih poročilih je bilo pri včerajšnji železniški nesreči v Zaječih ubitih 23 oseb, med njimi 3 ženske. Težko ranjenih je bilo 18, lahko ranjenih pa 50 oseb. Mrtvi so štirje železniški uslužbenci. Čudno pa, da sta bila rešena oba strojevodji. Vzrok nesreče je bila slaba postavitev kretnic. Ta katastrofa je najstrašnejša, kar se jih je zgodilo v zadnjem času in so se pri njej dogodile pretresljive posameznosti.

25. septembra v Prago

v Praga, 11. sept. (Tel. Slov.) Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Marinkovićem določil definitivni rok za češkoslovaško-jugoslovanska trgovinska pogajanja. Jugoslovanski delegati bodo prišli v Prago 25. septembra.

Aca Stanojević

n Belgrad, 11. sept. (Tel. Slov.) Prvi podpredsednik NRS g. Aca Stanojević je ponoči odpotoval iz Beograda v Knjaževac. Vrnil se bo okrog 20. septembra, 4 dni pred sestankom širšega glavnega odbora. Pred svojim odhodom je imel zvečer daljši sestanek s predsednikom vlade g. dr. Korošcem.

Ubogi Pribac — Maček mu ne veruje več

n Belgrad, 11. sept. (Tel. Slov.) Izjave samostojnih demokratov v poslednjem času odločno merijo na hrvatske federaliste, posebno na dr. Trumbića, ker vidi Pribičević v njem svojega konkurenta. Pribičević, ki je nekoč izjavil, da predstavlja Stjepan Radić samo trenoten položaj na Hrvatskem ter da je dobil svoje mandate s pomočjo oblasti in terorja od spodaj (Dnevnik 1925), še vedno noče opustiti nade, da bi postal danes z obratnimi izjavami vodja Hrvatov, ki se še vedno ne morejo znati v položaju in ne vedo, kaj naj delajo, kaj naj izjavljajo, ker dozda je vedno mislil in delal Stjepan Radić sam. Vedno bolj se opaža, da dr. Maček izraža večje simpatije dr. Trumbiću kakor pa Pribičeviću. Odtod so

torej razumljivi različni napadi poslancev SDS na hrvatske federaliste. Vendar Pribičević do danes ne more pokazati niti najmanjšega stvarnega uspeha. Zato vsak dan skuša zavijati svoje neuspehe v dolge izjave in senzacije, ki jih bo moralo v najkrajšem času biti konec.

c Zagreb, 11. sept. (Tel. Slov.) Danes se je vršila seja KDK, ki je trajala od 10 do 12. Opazilo se je, da seji ni prisostvoval Pribičević ter da je prišel šele na konec seje. Za javnost se ni dala nobena izjava. Edino dr. Krnjević je po seji izjavil, da izjava češkoslovaškega prosvetnega ministra Hodže, ki jo je priobčila belgrajska »Pravda«, ne odgovarja resnici.

Zadoščenje vsled aretacije Kranjca

c Zagreb, 11. sept. (Tel. Slov.) V vseh tukajšnjih političnih krogih se je z neobičajnimi simpatijami vzela na znanje vest, da je bil v Ljubljani aretirani Marko Kranjec. Celo listi, ki podpirajo KDK, napadajo Orjuno in smatrajo, da se bodo s tem dogodkom osvetlili mnogi čini Orjune.

a Bled, 11. sept. (Tel. Slov.) Na Bledu v hotelu Petran se je za nekoliko dni nastanil urednik znamenitega angleškega ilustriranega dnevnika »Daily Mail« mr Barknett Ellis. Včeraj je bil sprejet od Nj. V. kralja. Jutri se bo vršil dvorni lov na divje koze v dvornem lovišču Krma. Mr. Barknett Ellis se bo kot kraljev gost udeležil lova. Ob tej priliki bo pri- držan pri kosilu.

Dr. Žerjav razkrinkan

Maribor, 11. sept. 1928.

Naš mariborski urednik se je oglašil pri velikem županu mariborske oblasti dr. Schaubachu ter ga prosil za razgovor glede dr. Žerjavovih trditvev na Bledu, ki so bile objavljene v »Jutru« dne 9. t. m. »Kaj pravite, gospod veliki župan, k dr. Žerjavovemu očitku, da vlada v Sloveniji zabranjuje zbornice ter razpušča napredne občine?«

»Kot šef državne uprave mariborske oblasti,« izjavlja g. veliki župan, »se čutim pred vso javnostjo poboti, da so vse omenjene trditve g. narodnega poslanca dr. Žerjava glede mariborske oblasti docela neresnične. Na področju mariborske oblasti niso bili v letu 1928. zabranjeni nobeni javni zbori ter ni bil razpuščen niti eden občinski zastop izveniški občinski zastop v Soštanju, glede katerega slučaj se g. narodni poslanec dr. Žerjav ne bo drznil iz njemu dobro znanih razlogov očitati partizanskih motivov. (Razpust se je namreč izvršil na zahtevo SDS! — Op. ured.) Pač pa je v vseh občinah mariborske oblasti vzpostavljena zakonita občinska uprava izveniški Mežice, kjer je bil občinski zastop razpuščen še za časa mojega prednika in obstojajo še nadalje razlogi, ki so bili tedaj merodajni za razpust.«

»In kaj Vam je, g. veliki župan, znano o orgijah partizanstva in drugih persekucijah, o katerih govori dr. Žerjav?«

»O tem ne vem jaz ničesar. Poslovanje uprave se vrši povsem objektivno ter v okviru zakona in veljavnih predpisov, pred katerimi so vsi državljani enaki. To bo pač moral priznati vseh objektivnih opazovalec kakršnekoli politične pripadnosti. G. narodnemu poslancu dr. Žerjavu pa bi bil zelo hvaležen, da navede v podkrepitev svojih pavšalno iznesenih očitkov konkretne slučaje partizanskih orgij in drugih persekucij.«

Dementi

»Pred razpustom kranjskega občinskega zastopa« je naslov članka, datiranega iz Kranja 10. septembra v »Jutru«. Tam med drugimi beremo stavek: »Kakor pripovedujejo klerikaleci v poznih nočnih urah po kranjskih gostilnah, je ljubljanski veliki župan že pripravil razpust.« Obrnili smo se na g. velikega župana dr. Vodopivca, da-li je res, kar pripovedujejo »klerikaleci« v poznih nočnih urah po kranjskih gostilnah. G. veliki župan nam je odgovoril, da je izvedel za svojo namero, da razpusti kranjski občinski zastop, šele iz »Jutra«.

HMELJ.

Nürnberg, 11. sept. (Tel. Slov.) Dovož hmelja 600 bal, prodanih samo 300. Cena tržnega hmelja 110—170, gorskega 175—185, Hallertau 240 do 270, Würtenberg 275. Tendence mirna.

ZITO.

Budimpešta. Tendence omahujoča. Pšenica: okt. 26.64—26.56, zaklj. 26.58—26.60, marec 29.03 do 29.02, zaklj. 29.04—29.06, maj 29.90—29.92, zaklj. 29.90—29.92. Ri: okt. 25.50—25.64, zaklj. 25.62—25.64, marec 27.90—28.—, zaklj. 28.— do 28.02, maj 27.96—28.—, Korusa: maj 28.76—28.70, zaklj. 28.74—28.76, julij 29.40.

KOVINE.

London, 11. sept. (Tel. Slov.) Baker: per kasa 62.8125, tri mesece 63.3125, Cin: per kasa 209.75, tri mesece 208.25. Cink: bližnji 24.8125.

Dunajska vremenska napoved. Na Tirolskem, Solnograškem in v Gornji Avstriji morada tudi dež, ne več tako toplo. Dolnja Avstrija, Gradskočansko menja je oblačno, temperatura malo izpremenjena. Štajerska in Koroška: precej jasno, toplo.

Novosadska vremenska napoved. Tiho, vedro in lepo vreme v cel državi. Dežja ne bo. Temperatura se ne bo znatno spremenila.

Razkritja v aferi bivših orjunašev

Vedno bolj izgleda, da bo smrt Egidija Perica razkrila brlog italijanskih špirov, morilcev, požigalcev, tatov in roparjev, ki jih je združevala biva Orjuna.

Orjuna in SDS

»Jutro« se sedaj hoče razpisati od podobnosti o zadnjem grozodejstvu ter resničnih in neresničnih podatkov o preiskavi. Ne zapiše pa, kar vsak ve, da »Jutro« popisuje s tem sliko in sad samostojno demokratične politike, vzgoje in metod samostojne demokratične kliše v Sloveniji.

Ce morda za ostalo državo ne velja, prav gotovo pa do pičice drži, da je biva Orjuna pri nas bila izključno samostojno demokratična avantgarda. Samostojni demokrati so Orjuno ustanovili, oni so jo z državno oblastjo podpirali, oni so zagovarjali vsako njeno dejanje. Tudi grozoviti umor v Trbovljah je ščitila celokupna SDS.

Naj vsak samo malo pomisli, kako so tedaj Orjunaši nastavljali revolverje poštenim državljanom, kako so pretepali kolporterje »Slovenca«, zalezovali njegove urednike in preganjali vsakega, ki je podpiral naš list, ki je tedaj brezobzirno razkrinkaval trboveljsko grozovitost.

Državne oblasti so bile brez moči pred revolverji in noži Orjunašev. Ta banda je pod firmo lažnacionalizma mirno klala svobodne in mirne ljudi.

Tedaj je »Jutro« pisalo, da je Orjuna nacionalistična in zato državi potrebna organizacija, da vse, kar dela, dela iz narodnega fanatizma in dr. Žerjav je s ponosom napisal, da je član Orjune.

Orjuna je danes ista, kot je bila tedaj, le da je pri nas nelegalna. Isti ljudje jo vodijo, isti ji dajejo smer. Pod zaščito SDS ni bilo mogoče popolnoma zatreti te bande, ki je vsak dan upala, da bo zopet zasijala sreča samostojnim demokratom in s tem tudi Orjunašem.

In če bi danes bil v državi samostojno demokratiški režim, bi o vzrokih smrti Egidija Perica vedeli prav toliko, kakor vemo o umoru trboveljskega rudarja Fakina.

Kajti samostojno demokratiška stranka je točno vedela, kdo je aranžiral in izvršil trboveljski umor in vsa grozodejstva, ki jih je kasneje ta banda izvršila. Toda, ker je bila Orjuna udarna četa SDS, se ji ni smelo in ni moglo ničesar zgoditi.

Da ne bo prav nič dvomljivo, da ne bi kdo predrzno lagal, da se mi posebej zavzamemo za umrlega Egidija Perica, naj povemo, da smo smatrali Egidija Perica ravnotako za Orjunaša kakor njegove tovariše in s tem ravnotako za samostojnega demokrata kakor druge, torej za svojega najzagrinenejšega nasprotnika. Njegova tragična smrt je zgolj povod, da se razgalja strašna zločinska tolpa, ki je nosila ime Orjuna. To, kar mi hočemo obsoditi, je zločin, storjen iz kakršnegakoli nagnjenja in v kakršnihkoli okoliščinah.

Pribiti hočemo, da smo imeli prav, ko smo z vsega početka obsojali Orjuno in skušali javnosti in oblasti dopovedati, da tu ne gre za nikak idealizem, še manj za kako narodnost, ampak je šlo in gre za prostiško zlorabo zločinskih tipov v temne samostojnodemokratične politične namene.

Zločini bivših Orjunašev, ki so bili več ali manj itak že znani, so bili taki, da so naravnost težko škodovali ugledu in interesom države. Zaradi teh interesov v javnosti ni bilo veliko govora o ropih, napadih in požigih, ki jih je ta tolpa izvršila ob slovensko-italijanski meji. Ravno to dejstvo, da vsi vseh korist brez-pogojno terja, da se o teh stvareh manj govori in piše, pa so lopovi zlorabili in kopicili umor na umor, rop na rop, vse pod firmo nacionalizma.

Z vso obzirnostjo in razmeroma malo smo poročali tudi sedaj o priliki smrti Egidija Perica. Da se mirno razvije preiskava in da se ne moti njen potek, smo smatrali za primerno, poročati le toliko, kolikor javnost nujno terjala obvestila. Pričakovali smo, da bo samostojno demokratiški tisk, ko vendar gre za njegovo stvar, za njegov škandal, za njegovo afero, za njegovo strahovito blamažo, za njegovo sramoto, imel vsaj toliko pameti, da ne bo pisal več, kolikor je neobhodno potrebno.

Toda samostojno demokratiški časopisje hoče odvrniti sum od samega sebe s tem, da o aferi piše izrečno veliko in obširno. Piše, brez ozira na vse drugo in brez ozira na to, ali so vesti, ki jih prinaša o tej stvari, resnične ali ne. To dela samostojno demokratiški tisk istočasno, ko je močna klika te stranke v Ljubljani z vsemi silami na delu, da prepreči uspešno preiskovanje policije in sodnije, istočasno, ko se samostojno demokratiški mogočnjaki trudijo, da bi izlekli sami sebe in svoje orjunaške sodelavce iz blata.

Kaj je vedel pokojni Peric

Preiskava zavzema vedno širši in širši krog. Egidij Peric je namreč umrl vsled zavratnega, naročenega umora, ki je izšel iz krogov bivše Orjune. Vsi doslej aretirani osumljenci so bivši Orjunaši. Tekom zasliševanja se je ugotovilo, da ima biva Orjuna na vesti tudi celo vrsto ropov in umorov iz prejš-

njih let. Te stvari so prišle na dan vsled tega, ker nekateri trdijo, da je Egidij Peric poleg drugih vzrokov bil umorjen tudi zato, ker je parkrat grozil, da bo izdal storilce umora v Trbovljah, požiga na Krasu, ropa v Prestranku, uboja italijanskega denarnega pismonoše in s tem zvezanega ropa italijanskega državnega denarja itd. O vseh teh stvareh je Egidij Peric točno vedel in deloma sam sodeloval. Ker pa se je sprl z Markom Kranjcem in drugim vodstvom bivše Orjune, je večkrat grozil, da bo te stvari izdal. Tudi je o vseh teh dogodkih napisal spomine, ki jih ima sedaj policija v rokah. Žal, da ti spomini ravno glede trboveljskega umora niso točni, oziroma se ne ujemajo z ostalimi pričevanji. Upamo pa, da bo preiskava vse storila, da se ravno to grozodejstvo razkrije do konca in do dna. Ravno dejstvo, da so morilec iz Trbovelj tako dolgo bili na svobodnih nogah, je strašno omajalo vero našega ljudstva v objektivnost oblasti. Kar je tedanji režim SDS pokvaril, upamo, da bo sedaj prilika popraviti. Saj še vsakdo pomeni, kako je Korošec-Davidovičeva vlada takoj zahtevala preiskavo in obravnavo proti Marku Kranjcu in je bil ta človek že zaprt, proti njemu sestavljena obtožnica pri sodišču v Celju, določena porotna obravnavo, pa ker je vlada padla, je v novi vladi minister za pravosodstvo akt poklical iz Celja v Belgrad, odkoder ga ni nič več bilo in ga tudi nam ni več našli. Danes bo, upamo, vendarle še mogoče vsaj deloma obnoviti ves dokazilni material.

Aretacije

Kakor smo poročali, je prvi in najmočnejši sum za umor Perica padel na bivšega Orjunaša Josipa Kukca. Poznejši podatki so pa speljali preiskavo v drugo sled, ki sicer Kukca ne oprošča, ga obremenjuje, vendar pa ne kot neposrednega storilca. Aretirana sta bila kot prva Orjunaša Josip Kukca in Filip Kosec. Tretji osumljenec pa je takoj po umoru zbežal na motokilu, ki je baje last Marka Kranjca, proti Gorenjski. Dalje je policija odkrila na Vrhniki veliko zalogo orožja in streljiva, in tam aretirala znanega bivšega voditelja Orjune Jelovška in njegovega lovca Antona Kraševca. Aretirali so dalje Šemerla, bivšega urednika lista »Orjune« Verbiča in končno voditelja Orjune Marka Kranjca.

Grozodejstva Orjune

Po dosedanjih preiskavah je vodstvo bivše Orjune obstajalo dejansko še naprej tudi po razpustu in imelo v ljubljanskem hotelu »Soča« svoje sestanke. Iz srede tega vodstva so zločinci največjega stila. Med njimi so ljudje, ki imajo že 15 do 20 umorov na vesti. Najraje je ta banda počenjala svoje orgije med notranjskimi Slovenci. Izvršila je napad in rop v Prestranku, umorila Cerkevniko, ustrelila in oropala laškega denarnega pismonoše in zažgala slovensko vas na Krasu. To je sam par zločinov, glede katerih se trdi, da so že precej dognani. Najstrahotnejša škoda teh zločinov je doletela zlasti primorske Slovence, ki so zaradi orjunaških banditov morali pretrpeti strahovite preiskovalne zapore, šikane, preganjanja, konfinacije itd., ker je italijanska oblast sumila tamošnje Slovence, dočim so dejanski zločinci bili iz Ljubljane in po izvršenem zločinu vselej zopet prišli nazaj. Ugotovljeno je, kako so si prav po metodah pravih poklicnih banditov delili plen med seboj. Tako je eden izmed sosteriteljev na račun uropanih tir študiral v Berlinu. Druga dva sta si nabavila avtomobile. Pri neki taki delitvi so se med seboj ostro sprli. Nekateri celo trdijo, da sledi preiskave grede celo do umora znanega trgovca Pipana in finančnega stražnika Zakrajška, ki sta izginila oziroma bila umorjena, ne da bi se bilo moglo ugotoviti storilce.

Vsi ti umori se niso izvršili iz kakage drugega nagiba, kot radi čistega pohlepa po denarju in živinskem krvavem osebnem maščevanju.

Policija je tekom včerajšnjega dne izvedla daljnja in menda precej poslednja zaslišanja. Zadevo je dobil v roke preiskovalni sodnik, okrajni sodnik dr. Kresnik.

Glasovi hrvatskega časopisja

Afera vzbuja v celi jugoslovanski javnosti velike zanimanje. Zagrebški listi prinašajo o njej po več strani. Podirajo, da je sedaj končno slovenska policijska oblast enkrat resno posegla v to temo in zagonekto, kar se vidi zlasti v tem, da je hišne preiskave pri Egidiju Pericu vodil sam policijski direktor dr. Guštnar. Vsi listi naglašajo, da je osrednja točka vse preiskave in ves uspeh preiskave odvisen od tega, ali se doženejo krivci trboveljskega umora Fakina ali ne. Listi podrobno popisujejo, kaj vse je storila samostojno demokratiška klika, da je ob umoru vsako preiskavo zatrla.

Dalje listi z ogorčenjem pišejo o zločinih, ki jih je orjunaška banda delala v Juljski Benečiji. O tem pravi n. pr. »Hrvat«: »Zadnji čas se je pogosto pisalo o požarih in terorističnih dejstvih v Juljski Benečiji. Te zločine so izvrševali Orjunaši, ki so na nerazumljiv in nepojasnen način prišli preko meje tja in nazaj z nalogo, da provocirajo v Istri in Goriški nered, radi katerih je največ trpel naš

živelj, ker so na ta teroristična dejanja italijanske oblasti odgovarjale z drakonskimi odredbami. Za vse to je vedel Egidij Peric, in ker je to vedel, je moral umreti. Ubijati doma, a v Italiji požigati v provokatorske namene, to more samo organizirana »camorra«, ki ima daleč, daleč razporedene niti.«

Vsa afera je taka, da javnost mora dobiti zadoščenje in da je to sedaj najvišji interes preiskave, da bo zadoščeno pravici. Nobeni oziri več ne smejo zadrževati.

Razmerje med pokojnim Pericem in Orjuno

Pokojni Peric je leta 1921., takoj, ko se je Orjuna osnovala, stopil v to organizacijo. Pripomniti moramo, da je Kranjc vstopil n. pr. v Orjuno dobro leto kasneje. Peric se je v organizaciji zelo živahno udeleževal. Med Pericem in Kranjčevim skupino je prišlo do spora šele leta 1924., ko je Orjuna napravila znani pohod v Trbovlje dne 1. junija.

Kdo je justificiral Fakina?

Kakor znano, so Orjunaši potem, ko so dovršili krvavo delo pred Rudarskim domom v Trbovljah, aretirali kakih pet, šest oseb, med njimi tudi Fakina. Najbolj vroči Orjunaši so hoteli aretirane delavce takoj na mestu pobiti. Drugi pa so bili mnenja, da naj jih prepeljejo v Ljubljano, kjer bi jih vrgli v kako klet ter tam izvršili nad njimi tajno sodbo. Vodstvo Orjune je bilo o aretaciji teh pet ljudi seveda informirano. Vršilo se je daljše posvetovanje med Orjunaši. Tedanji oblastni čelnik Orjune Zajc, ki je četnike vodil, je protestiral pri Kranjcu proti nameri, da bi Fakina justificirali. Kranjc pa je Zajca nagal kot mladega poba ter se strahovito jezil nad tem, da se je Zajc izrazil: »Jaz tega ne dovolim.« Malo kasneje je dal Kranjc poklicati Zajca k sebi. Tedaj pa sta dva člana Orjune odvedla Fakina v kamnolom ter ga tam ustrelila. Pred justifikacijo je še neka članica Orjune iz Trbovelj predlagala, naj bi Fakinu rezali jermene s kože. Po dosedanjih ugotovitvah, ki jih je izvršila policija, ter po pripovedovanju soudeležencev orjunaškega pohoda v Trbovlje, sta Fakina justificirala znani sodar Tischler, ki je imel v Ljubljani pred leti svojo delavnico na Koslerjevem vrtu, ter privatni uradnik Kolar z Rakeka. Tischler, znan pijanec in nasilnik, ki je bil svoječasno na Madjarskem za časa komunistične revolucije še neke komunistične tiskarne v Budimpešti, in ki je prišel v Ljubljano po propadu komunistov na Madjarskem precej premoženja, ki ga pa je seveda kmalu zapil, je lani napravil na lastno pest majhen roparski izlet v Istro, kjer so ga pa v Bujah zasačili italijanski stražniki ter ga ubili. Drugi Fakinov morilec Kolar pa je umrl šele pred nekaj tedni. Med komunisti vlada prepričanje, da je Fakina usmrtil neki Debeljak. To mnenje pa je seveda zmotno.

Roparski napad v Prestranku

Po padcu PP režima je Orjunašem zmanjkalo denarja. Blagajne so bile prazne in Orjunaši so pričeli resno misliti, kako bi prišli do denarja. Napravili so drzen načrt, ki se jim je skoraj popolnoma lahko posrečil. Na velikonočno soboto leta 1928. se je pojavilo v Prestranku na Primorskem kakih šest Orjunašev. Vdrli so v železniško postopje in od tu v sobo, kjer je bila carinska blagajna. Z orožjem v roki so strahovali prisotne italijanske uradnike in pograbili denar v znesku nad 180.000 lir. Ob tej priliki je v razburljivem položaju ušel napadalcu Orjunašu Molku strel iz revolverja. Ta strel je alarmiral italijanske karabinerje, ki so pričeli napadalce zasledovati. Na begu sta bila ubita Molk in Vilhar.

Pet pa jih je pobegnilo z denarjem v Ljubljano. V Ljubljani je prišel denar v roke funkcionarja oblastnega odbora Orjune. Denar je upravljal tročlanski odbor, ki so ga tvorili trije voditelji Orjune. Da z denarjem niso ravno najlepše ravnali, je jasno. Razpolagali so z njim po mili volji in si izplačevali znatne zneske. Neki profesor se je tedaj oženil in je dobil ob tej priliki brezobrestno posojilo v znesku 10.000 Din. V tej zadevi je nastala na občnem zboru oblastne Orjune dne 2. februarja 1927 — po razpustu — huda opozicija in je bilo zaradi tega denarja na občnem zboru stavljeno tudi vprašanje. Po razpustu je bil izvoljen za predsednika Orjune odvetnik dr. Cepuder. Toda tudi ta denar se je polagoma krčil. Denar so porabili za orožje, Steyrove pištole, kupili so avtomobil za 40.000 Din, motorno kolo »Harley-Davidson«, plačali so carino za uvoz četniških uniform, ki jih je podaril Orjuni neki dalmatinski milijonar v Južni Ameriki in ki so jih Orjunaši sedaj ponudili mestnemu magistratu, naj z njimi uniformira svoje uslužbence.

Atentat na ministra Ninčiča

O ugrabljenem denarju je imenovana trojica vodila nekak račun. Te račune je eden

izmed sedaj zaprtih orjunašev uničil ob prav zanimivi priliki. Nekoč je vsa orjunaška klapa popivala v neki ljubljanski beznici. Tu je nekdo bleknil, da potuje tedanji minister dr. Ninčič naslednjega dne jutraj skozi Ljubljano v Zenevo. Pijani Orjunaši so brž zasnovali na dr. Ninčiča atentat, in so se domenili glede vrstne podrobnosti. Eden med njimi se je tega zbal in jih skušal pregovoriti v zadnjem hipu od te namere. Odšel je domov in v bojazni, da res pride do atentata, uničil vse kompromitujoče listine, tako tudi obračun o ugrabljenem denarju. Zjutraj so se Orjunaši res našli na kolodvoru in imeli s seboj pripravljeno izvršno manliherco, s katero so hoteli ministra Ninčiča ustreliti skozi okno. Toda gospodje Orjunaši so imeli hudega mačka in v strahoviti žeji so krenili v kolodvorsko restavracijo na pivo. Ravno tedaj pa je privozil mimo brzovlak z ministrom in je tudi odvozil. In name-ravani atentat se je izjalovil.

Nameravani napad na Orient - Ekspres

Denarja je Orjuni začelo primanjkovati. Spori so se v organizaciji množili. Med člani se je pojavilo nezadovoljstvo in polagoma so pričeli izstopati iz raznih vzrokov posamezni člani. Orjuni je bil potreben denar! In zopet so zasnovali nov roparski načrt. Mnogo bolj obsežen kot pa oni v Prestranku. In če bi se ta načrt res uresničil, bi imel tudi mnogo večje posledice, kot pa vsi drugi. Hoteli so namreč napasti Orient-ekspres. Za mesto napada je bil določen samotni kraj blizu St. Petra na Krasu. Tu so hoteli pretrgati progo, tako da bi se vlak prevrnil v kotanjo, Orjunaši pa bi napadli potnike in jih oropali. Za napad je bilo določenih 12 Orjunašev, med njimi — Egidij Peric. Peric se je temu uprl in odpovedal soudeležbo pri napadu. Radi tega se je sprl z vodstvom in izstopil iz organizacije. Od tu dalje izvira vse globoko sovraštvo, ki so ga gojili pristaši Kranjca do Perica.

Špijska afera

Po napadu v Prestranku je bilo več oseb na obeh straneh aretiranih. Perica so aretirali Italijani v Gorici. Toda temu je bilo lahko dokazati alibi in so ga Italijani izpustili. Jugoslovanske oblasti pa so aretirale Solarja in Samso. Samsa pa je takoj priznal vse in je bil dalj časa v zaporu. Prišel je tudi pred poroto, ki ga je v tajni razpravi oprostila. Samsi so Orjunaši, medtem ko je bil on v zaporu, pobrali na domu vso obleko in ko je bil izpuščen, je zahteval od Kranjca, naj mu Orjuna povrne vso škodo, ki jo je utrpel s tem, da so mu Orjunaši pobrali obleko. Kranjc mu je to obljubil. Pri sestanku mu je nakazal znesek nekaj tisoč dinarjev. Samsa pa je moral podpisati priznanico, da je prejel ta denar kot delež od napada v Prestranku. Samsa je to odklonil ter je bil mnenja, da ni šel v Prestranek ropat radi sebe, temveč da vrši s tem veliko nacionalno delo. Denarja pa ni dobil. Ko je Peric za to zadevo zvedel, je dejal Kranjcu, da je baraba. Kranjc je Perica tožil in Peric je nastopil dokaz resnice in je vse Kranjčevo početje na razpravi iznesel na dan. Isti dan pa je »Orjuna« za tri dni predčasno izšla in priobčila uvodni članek, v katerem je očitala Pericu, da je špirov in konfident italijanskega konzula Gavottija. Po razpravi na sodnji so Orjunaši Perica na Marijinem trgu napadli in ga pretepli. Peric je po svojem zastopniku vložil tožbo proti listu »Orjuni«, še predno pa je prišlo do tiskovne razprave, v kateri bi vsi nastopi Orjune prišli na dan, je bil Peric že ustreljen.

Kaj pripoveduje gospa Periceva

Naš urednik je v družbi z urednikom zagrebškega »Hrvata« včeraj obiskal gospo Pericevo. Gospa Alma Periceva stanuje sedaj pri svoji sestri, ženi vladnega svetnika Borštarnja v Gledališki stolbi št. 3. Gospa Periceva je živčno zelo vznemirjena in običajno ne sprejema obiskov. Gospa Periceva je lepa in izobražena dama, pozna pa se ji mnogo doživela strahota. Pripovedovala je: »Moj mož je rodem iz Trsta, dočim sem jaz iz Postojne. Med vojno je bil moj mož na raznih frontah, po vojni pa se je boril kot dobrovoljec na Koroškem. O stvareh, ki jih je vedel o Orjuni, mi ni mnogo pripovedoval, ker me je hotel ščititi pred razburjenjem. Med nama je vladala ves čas od aprila 1927, ko sva se poročila, prava sloga. Ko je bil iz preiskovalnega zapora, kjer je sedel zaradi suma špionaže, izpuščen, je večkrat izrazil slutnjo, da ga bodo Orjunaši umorili, in povedal mi je, da ga ti ljudje vedno zasledujejo. Zato si je nekaj zapisal in napisal 41 foliostrani, v katerih je navedel vse, kar mu je bilo znanega o Orjuni. Te zapiske je pred nekaj tedni odposlal svojem prijatelju Rističu, visokemu uradniku v Belgradu, ki se je zanj zavzel in mu obljubil, da mu izpolnjuje zadoščenje. Tri dni pred usodnim dnem sva opazila iz stanovanja čuden avtomobil, ki je stal kake tri ure na mostičku pred Zeljarsko ulico. Moj mož se je zanimal za avtomobile, opazil pa je, da avtomobil ni

ma luči in da nima table s številko v redu. Ko sva šla mimo, sta se šofer in še nekdo, ki je sedel v avtomobilu, naglo sklonila. Imela sva vtis, da se skrivata pred nama. Moj mož se je izrazil, da je to zopet kak zasledovalen manever njegovih nasprotnikov.

Da so Orjunaši izbrali sedaj čas za svoj zločin, mislim, da je v tem, ker so ravno našli v nedozidani stavbi poleg hiše, kjer sva stanovala, primeren prostor za prežo. Hišo so dozdali šele zadnje tedne. Večkrat sem slišala iz nove stavbe skrivnostni šum, zlasti ponoči, in sem svojo bojazen povedala možu, ki me je pa pomiril. Da sem vzklila, ko je mož ranjen omahoval krog mize: »Ustrelil ga je oni z Vičale in mislila pri tem Josipa Kukca, me je dovedlo do tega dvojca. Prvič sem vedela, da je Kukec vedno zasledoval in prežal na mojega moža, drugič pa tudi nek skrivnostni glas, ki mi je v trenutku povedal, da je Kukec morilec mojega moža.«

Pri razgovoru je bila prisotna tudi sestra pokojnega Perica, ki je pripovedovala v približno istem smislu kot gospa.

Slučaj Završnik

Da je bil Kukec svoječasno obsojen zaradi tihotapstva čez mejo pri Rakeku na leto dni ječe, ki jo je tudi odsedel, je splošno znano. Manj znano pa je, da ga je pri tihotapstvu zasačil železniški poduradnik Završnik, ki je bil sam Orjunaš in v teh krogih znan pod vulgo imenom. Ravno tedaj je pa vodstvo bivše Orjune pisalo Kukecu pismo, v katerem mu daje instrukcije za tihotapstvo. Pismo pa je padlo v roke Završniku. Završnik se je baje večkrat izrazil, da ima vodstvo Orjune v »aržetu« in da se ga ne boji. Izrazil pa se je tudi, da če ga bo kdo kdaj ubil, to ne bo nihče drugi kot orjunaši. Eden izmed bivših orjunašev se je tudi sam izrazil, naj le pride enkrat skupaj z Završnikom, da bo že »fental« tega hudiča. Završnik je pred poldrugim letom naenkrat skrivnostno izginil in ga od tedaj pogrešajo. Zločinci, ki se niso strahovali ne ropov ne umorov, so ga najbrž vrgli kje pri Zidanem mostu v Savo in je voda naplavila njegovo truplo bogve kje na Hrvaškem.

Osumljeni Kukec

Preiskava sedaj najbolj obremenjuje Josipa Kukca. Kak človek je Kukec, označuje dobro tale slučaj: V Škofji Loki po razvitju prapora v Poljanski dolini, ko so se kmetijski fantje zapletli v prepir z Orjunaši, je skoraj do smrti osuval z nožem nekega fanta, potem pa šel mirno in smešljivo nazaj v družbo in z istim obrazom, kot da bi ravnokar udušil vrček piva.

Preiskava

Policija je pri Orjunaših zaplenila velikanke množine orožja najboljših revolverjev in pištol. Preiskava je včeraj krenila nekako v drugo smer. Pojavila se je verzija, da je pravi morilec čisto nekdo drugi, ki je po umoru naglo izginil z motornim kolesom iz Ljubljane. Nadaljnje podrobnosti vseh teh umorov bo ugotovila preiskava. Kako velik strah vlada v Ljubljani pred orjunaškim terorjem, pa je značilno, da se detektivni kar nekako boje vršiti preiskave pri Orjunaših, in priče se boje izpovedovati. Kajti res je, da za Kranjcem stoji neka mogočna osebnost, ki ščiti to družbo.

Vsa Gorenjska

občuduje dnevno dragocene dobitke
v pavillonu v Kranju
za tombolo 16. t. m.

Ne odlašajte z nakupom
tablic; število je omejeno!

Tom Jay:

Redkobesedna ženska

Članice ženskega društva v Little Bingville so imele vsak teden sestanek, enkrat v mesecu pa jih je povabila Mrs. Miggs, kjer so pri kavi obrale vse sosesišine, obdelale vse pomembne in še bolj brezpomembne dogodke. Po kavi so se navadno podale v salon, kjer so ogledovale stare rodbinske slike in albume tete Emilije in strica Johna, voščene rože in male kipe ter slično ropotijo, kakršno najdemo po starih domovih.

»Saj nič ne rečem« je dejala Mrs. Swivelchin ženska, ki je sedela poleg, »toda, ali ste že kdaj pili tako brozgo kot je bila današnja, tako zvana kava. Brrrr. Le čudno, da vodstvo mestnega vodovoda ne toži Mrs. Miggs radi kvarjenja vode, prav res, da bi jo lahko.«

»Zadovoljne moramo pač biti s tem, kar nam predloža,« je odvrnila sosedka. »Saj to je ravno, kar jaz vedno trdim,« je zopet povzela prejšnja, »nikoli ne govorim slabo o drugih, nikdar ne opravičaj. Mrs. Miggs je lahko vesela, da smo prišle. Veste, jaz prav za prav nisem hotela priti sem, ker tu se vse preveč klepeče in opravlja. Doma pijem lahko mnogo boljše kavo kot pa je bila današnja. Ver-

jemite mi gospa — oprostite, da ne vem za vaše ime — angelj, kateri beleži razgovore, ki se vrše v tej hiši, bo moral pričeti s stenografijo, ako bo hotel biti vsemu kos in ničesar izpustiti.«

Njena sosedka na desni je odvrnila, da ji ni mar za prazne marnje ter da se takim pogovorom raje umakne.

»Kakor jaz, prav tako,« je dejala Mrs. Swivelchin, »precej ko sem vas opazila, mi je bilo jasno, da ste moje vrste, saj ima vsaka dovolj svojih skrbi, kaj ne, čemu bi se potem še za druge brigali? In, ali ste opazili, kakšno čudo barvo imajo lasje Mrs. Miggs? Skóraj črni so. Ali vam smem nekaj zaupati? Psi, barva si jih, lase si barva, sedaj pa veste. Meni so take stvari dobro znane. Moja sestra ima neko prijateljico, katere mlekarica je znana z nekim železničarjem, ki ima sina kot vajenca v drogeriji, v kateri ona kupuje barvo za lase. Niti na misel mi ne pride, da bi opravičala, toda, ali ste opazili, kako je bila Mrs. Gabbie opravičevala? Ali ste že videli kaj takega? Ali vidite tamle ono žensko v rdeči obleki? To je Mrs. Pickles, ona z rdečim nosom. Pravi, da je to posledica slabe prebave. A — hm. Jaz že vem kako bi rekla, da bi pravo zadela, pa ne maram. In pa, kako zna govoriti. Vsakdo, kdor jo privikrat sliši, se mu zdi, da je bila

cepljena z gramofonsko iglo, tako ji gre jeziček. Jaz pravim, da smo vendar zato tu, da se zabavamo, ne pa da bi poslušale prazne marnje in čenčarije. Skodelica dobre kave, več dela in manj klepetanja, to je moje geslo in tega se držim.«

»Le opazujte tanle Mrs. Wiggins,« je nadaljevala Mrs. Swivelchin. »Saj nič ne rečem, toda le poglejte, na enem licu je temno rdeča, na drugem pa skoraj brez barve. Jaz pa pravim, da se držimo tega, kar nam je narava dala, dasiravno je to včasih težko. Veliko takih poznam, ki si ne morejo drugače pomagati, da si lica namažejo, a ne samo lica, tudi ustnice, vrat, lase imajo, ki niso zrasli na njih glavah in ne vem, kaj še vse. Pa poglejte, kako nesramno naju Mrs. Miggs opazuje, cel čas zija samo na naju. Med nama rečeno, ona ima precej burno preteklost. Trikrat je bila poročena, da boste vedeli. Toda, niti na misel mi ne pride, da bi hotela opravičati, nikakor ne.«

Kljub tej trditvi, pa je Mrs. Swivelchin nadaljevala v istem tempu: »Prihodnji teden pa imamo sestanek pri Mrs. Potts. Ne poznam ne njega ne nje, a druge so mi povedale, da izgleda, kot da jo je vzel samo radi denarja. Ne mislim nič slabega o njima, toda naš pismošča je znan z neko deklino, ki je prijateljica služkinje pri Pottsovih, in

Ljubljana

NOCNA SLUŽBA LEKARN.

V noči na četrtek: Piccoli na Dun. cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

*

© **Smrtna kosa.** V nedeljo o polnoči je zatisnil v najlepši moški dobi svoje trudne oči univ. prof. ing. Jaroslav Plzak. Rodom Čeh je ves čas svojega službovanja med Slovenci, katere je že leta 1902. kot rudarski inženier in absolvirani pravnik začel pri rudniku v Idriji, kazal neomajno slovansko zavest in jo tudi spraval v popolni sklad s potrebami in težnjami našega naroda. Bil je oče delavcu, brat tovarišu, v splošnem pa posebej nesebičenost in duhovit družabnik. Kot strokovnjak je vžival sloves v vseh rudarskih okrožjih bivše monarhije in nič manj priznanja ni žel v naši domovini, kjer si je kot ustanovitelj in organizator odlične rudarske šole v Celju v tej postavi trajen spomenik. Zavrtna bolezen, ki je napadla pokojnika, ga ni ovirala tudi v njegovem vzvišenem poklicu kot univ. profesor v izvrševanju njegovih dolžnosti; vozil se je radi stanovanjskih težav skoro celo leto iz Celja v Ljubljano na predavanja. — Ob obilni udeležbi prijateljev, tovarišev in znancev so pokojnika včeraj na pokopališču pri Sv. Križu položili k večnemu počitku.

© **Umrl** je včeraj zjutraj ravnatelj podružnice poštne hranilnice in bivši finančni delegat g. dr. Karel Šavnik. Bolehal je že nad leto dni na hudi želodčni bolezni. Dr. Šavnik se je rodil leta 1874. v Kranju. Maturiral je leta 1892., za doktorja prava pa je bil promoviran 1897. Služboval je pri finančni upravi v Gradcu in Ljubljani in nato v finančnem ministrstvu na Dunaju, kjer je bil leta 1916. imenovan za sekcijskega načelnika. Po prevratu se je preselil v Ljubljano, kjer je postal šef delegacije finančnega ministrstva. To mesto je zavzemal do leta 1927., ko je bil imenovan za načelnika proračunskega oddelka v generalnem ravnateljstvu računovodstva v Beogradu. Že junija 1927 je bil imenovan za ravnatelja ljubljanske poštne hranilnice. Truplo pokojnika bodo danes popoldne ob dveh prepeljali v Kranj, kjer bo ob petih pogreb na ondotno mestno pokopališče.

© **Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani.** Zaradi pogreba pokojnega zavodnega direktorja bo blagajna te podružnice poslovala za stranke danes samo do 12.

© **V svrhu informacije.** Prejeli smo in priobčujemo: Po Ljubljani hodi te dni neki frančiškanski brat, član dalmatinske provincije sv. Otkupitelja, ter pobira prispevke za Hrvatski katoliški dom v Sinju. Toliko v pojačilo, da ne bo nepotrebnega nesporazumljenja.

© **Poročil se** je g. Vladimir Vrančič, uradnik Ljubljanske Kreditne banke, z gđe. Gustiko Zupančevico, uradnico poštne hranilnice.

© **Primarij docent dr. Ivan Robida** ordinira odlej vsak delavnik od 2. do 3. ure popoldne na Miklošičevi cesti št. 16 (Bambergovska hiša).

© **Primarij dr. Minaš, Sv. Petra c. 24,** zopet redno ordinira.

© **Neki kolesar** je včeraj opoldne povozil na Poljanskem nasipu nekega peškega fantka. Pri padcu se je otrok precej poškodoval na glavi. Otrok je šel po levi strani tik ob hiši, kolesar pa je pridiral za njim in ga podri na tla. Kolesar ni nič zvonil in je vozil po levi strani ceste. Seveda jo je potem odkril, vendar je po videzu znan.

© **Konj je padel v jarek.** Včeraj je padel na Martinovi cesti, kjer kopljejo kanale, v jarek mestni konj nekega smetarja. Pri padcu tri metre globoko se konj ni nič poškodoval. Postavili so deske, po katerih je konj lahko prišel iz jarka. Ta nesreča, ki je vozniku prizadejala veliko strahu, bodi vzklikom svarilo, naj ne vozijo po cestah, ki so razkopane.

© **Med spanjem okraden.** Trgovski sotrudnik Franc Bole iz Kranja je v ponedeljek zjutraj zapal na klopi v parku pred justično palačo. Ko se je prebudil, je opazil, da mu je nekdo ukradel med spanjem iz žepa listnico s 700 Din vsebine.

© **Poskusen samoumor invalida.** Kurjač v bolnišnici Miha Javornik je v ponedeljek ob pol 8. zvečer opazil za bolnišnično, da se je nekdo obesil na ograjo. Hitro je prerezal vrvice in sku-

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sreda, 12. septembra: Ime Marija, Macedonij, Valerijan, Gvido.

ZGODOVINSKI DNEVI

12. septembra: 1871 je umrl portugalski romanopisec Gomez Coelho (Julho Diniz). — 1660 je umrl nizozemski pesnik Jakob Cato. — 1897 je dr. A. B. Jeglič zasedel škofijsko stolico v Ljubljani. — 1829 se je rodil slikar A. Feuerbach. — 1876 je umrl v Gradcu nemški pesnik Anastasius Grün (Anton Alexander grof Auersperg). — 1798 se je rodil slovenski pisatelj Ivan Vesel-Koseski.

★ **Duhovniška imenovanja v lavantinski škofiji.** Stanislav Cajnkar je imenovan za študijskega prefekta in docenta bibličnih ved novega zakona na mariborskem bogoslovju. — Dr. Josip Somrek je imenovan za častnega škof. konzistorialnega svetovalca. — Martin Vrzlak, kaplan na Remšniku, je imenovan s 1. oktobrom za provizorja v Zagorju pri Kozjem.

★ **Šolske vesti.** Ladislav Zimbek je premeščen kot začasni predmetni učitelj iz Karlovca na gimnazijo v Kranj. Gospa Munda-Strubelj, učiteljica v St. Petru pri Nov. mestu, zamenja svoje mesto z gđ. Ahačičevo, ki je bila doslej prideljena okrajnemu nadzorniku. Zlata Albert, učiteljica na meščanski šoli v Lichtenurnu, je dobila enoleten dopust brez prejemkov za nadaljevanje svojih študij na višji pedagoški šoli.

★ **Sprememba v kapucinski provinci.** Iz Škofje Loke pride v Studenec pri Mariboru P. Oton Koojan, bivši definitor, gvardijan in lektor, za vikarja in za prefekta dijaškega serskega zavoda, ki ga imajo istotam oo. kapucini.

★ **Poroka.** V nedeljo se je poročil na Brezjah g. Fr. Megušar, železniški uradnik v Zidanem mostu, doma iz ugledne katoliške družine v Selcih nad Škofjo Loko, z gđ. Mici Zurnovo iz Zeleznikov.

★ **Smrtna kosa.** Na Marijin praznik, dne 8. sept., je umrla v Ambrusu Uršula Zavbi, sestra in gospodinja župnika Zavbija. Dolgih 19 let je živela v Ambrusu kot skrbna gospodinja svojemu bratu. Na denarno plačilo ni mislila, saj je z bratom mnogokrat trpela denarno pomanjkanje. Kako spoštovana in priljubljena je bila, je pričal njen pogreb, katerega se je udeležila skoro vsa župnija.

★ **Pozno cvetje.** V Zalogu na vrtu g. Antona Šeska cvete lepa jablana. Ima že tudi drugi sad.

★ **Prvi maturanti in absolventi idrijske realke** iz leta 1908., se povodno 20 letnice mature snidemo v soboto, dne 15. t. m., ob 7 zvečer v salonu znane gostilne pri Nacetu na Kette-Murnovi cesti v Ljubljani na prijateljski sestanku. Udeležite se ga vsi! Vabljeni so vsi naši gg. profesorji in tudi splošno dijaški idrijske realke. To vabilo naj zadostuje, ker ne vemo naslovov. Samo svojo udeležbo nam javite! — Zorko Prelovec, Dolfi Lapajne, Tone Kos.

★ **Razpis službenih mest v kopališču »Terapija«.** V začetku oktobra bo SUZOR v Zagrebu otvoril v svojem poslopiju v Mihanovičevi ulici javno kopališče in zavod za fizikalno zdravljenje »Terapija«, ki ga sestavljajo parno, tušno in solčno kopališče in hidro-, elektro- in mehano-terapija. Za popolnitev mest upravitelja, zdravnika, kopališki mojstra, gospodine in blagajnika v tem kopališču se razpisuje natečaj v ljubljanskem, zagrebškem in belgrajskem »Uradnem listu«.

★ **Železniške nesreče.** Osební vlak, ki je vozil iz Knina, je na postaji Unešić povozil Katarino Vukić in jo smrtonesno poškodo-

val. — V Sisku je osební vlak povozil 36 letnega zasebnega uradnika Antona Baričevića, doma iz Banje pri Pazinu. Bil je takoj mrtev. Baričević je bil vdovec in oče štirih nepreskrbljenih otrok.

★ **Velik vlom v Ljutomeru.** Neznani vlomilec so vdrlí v Rosenbergovo vilo ter jo dobesedno izropali. Orožništvo zasleduje vlomilce. Policijski uradnik iz Maribora se je takoj odpeljal v Ljutomer z daktiloskopom.

★ **Razburjenje radi deklice.** V Petrovem selu pri Subotici je te dni zgignila 15letna deklica Marijeta Takač, ki je bila uslužbena pri trgovcu Mišku Polaku. Ker deklice dalj časa ni bilo na spregled, so nekateri začeli širiti vest, da so deklico ubili židje, češ, da so potrebovali krščansko kri za polaganje temeljne kama za novo hišo v Senti. Radi tega je nastalo med ljudstvom silno razburjenje in ponoči so napadli hišo trgovca Polaka in mu razbijali okna, tako da je moralo nastopiti orožništvo. Ko so orožniki že stražili hišo, se je naenkrat pojavila zgubljena deklica. Izpovedala je, da je hotela iti služiti v drugo vas in da je deset dni brez jedi in denarja tavalala okoli.

★ **Huda nesreča.** V Stenjevcu pri Zagrebu se je neki avtomobil zaletel v kmečki voz s tako silo, da je bil en konj takoj mrtev, drugi pa težko ranjen. Tudi voz je popolnoma razbit. Kmet trpi škode nad 10.000 Din.

★ **Šolska vodstva opozarjamo na »Cerkveno ljudsko pesmarico«**, priredil St. Premrl. Založila Jugoslov. knjigarna v Ljubljani. Cena partituri 50 Din, glasovi po 24 Din. — Pričujoča pesmarica je namenjena ne samo na gojitve splošnega ljudskega cerkvenega petja, marveč tudi petja pri šolskih božjih službah. Prirejena je za eno- oziroma večglasno petje. Pri vsaki pesmi je označen način izvajanja. Vsebinski nudi vse napeve, ki se pojo pri šolskih mašah. Učitelji petja so po prvi izdaji pridno segli, da je bila vsled tega kmalu razprodana. Nova izdaja je zelo pomnožena, in sicer za 39 pesmi tako, da imajo učitelji popolno izbiro za vse prilike in potrebe.

Najcenejši nakup vseh

Šolskih potrebščin in šolskih knjig
M. Tičar, Ljubljana

LOTERIJA JUGOSLOVENSKE MATICE.

Številke, ki so zadele motorno kolo in 20 navadnih koles, smo že objavili. Električne svetilke za kolesa so zadele številke: 9209, 11561, 12135, 12423, 13189, 13862, 13968, 13497, 15599, 17040, 20408, 20840, 24400, 24647, 24648, 26340, 27209, 28878, 29635; karbidne svetilke za kolesa so zadele številke: 383, 1357, 3732, 5364, 5410, 7281, 8054, 9808, 12161, 13285, 13864, 13571, 15300, 16596, 17804, 18754, 20092, 20104, 21874, 23008, 25408, 27206, 27207, 27498, 29155; gumijevе plašče za kolesa so zadele številke: 3, 2333, 2959, 3568, 3939, 3990, 4031, 4103, 4104, 4105, 5351, 6028, 6371, 6504, 6505, 8000, 8225, 8226, 8227, 8228, 8316, 8510, 8982, 13679, 14545, 18968, 19366, 19861, 21997, 22089, 23600, 23601, 23592, 24392, 24393, 24394, 24478, 24480, 25508, 25509, 26321, 27028, 27211, 27212, 27213, 27667, 28039, 29053, 29841, 28537. — Nadaljuje številke objavimo v prihodnji številki našega lista. Oni, ki so zadel kak dobiček, naj pošlje svoje srečke v priporočnem pismu Jugoslovnski Matici v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7-II in naj obenem javijo naslov, na katerega naj se jim pošlje dobiček.

Otroke,

ki pohajajo šolo, najzanesljiveje obvarujejo prehlada, nahoda in influence okusne

ANACOT-PASTILE

DR. A. WANDER

ta vedno pripoveduje, da se v oni hiši prepirajo od jutra do večera. Sosedje pravijo, da ju najbrže ni poročil kak duhovnik, pač pa vojni minister.«

»Res, tako pravijo?«, je vprašala potrpežljiva poslušalka.

»Seveda je res. In pravijo, kako ona pije, neverjetno. Pa kaj ona. On, on. Pred kratkim se je tako napil, da ga niti njegov pes ni poznal, ko se je domov privlekel. Ampak, to mene nič ne briga in tudi ne govorim o tem, posebno o njem in njegovih napakah sem raje tiho. Menda je le malokdaj trezen, ona pa tudi ni dosti boljša. »Tudi to sem zvedela, da je ona strašansko skopa. Menda mora kuharica maslo skuhati in potem takega namaže na kruh in sicer s čopičem, samo da ga manj porabi. Pa še mnogo drugih reči bi o njej lahko povedala, a ne maram opravičati. Med nama rečeno, jaz najbrže niti šla ne bom k Pottsovim na kavo.«

»Tudi jaz sem tega mnenja,« je odvrnila sosedka, »kajti, kolikor je meni znano, niti povabljeni ne boste.«

»Kaj povabljeni ne bom, kam pa jaz nisem povabljeni?«, se je razkoračila Mrs. Swivelchin.

»K nam ne boste povabljeni, jaz sem namreč Mrs. Potts. Lahko noč.«

Iz angleščine I. V.

žal obešenca obuditi. Ta je bil še živ in je kmalu prišel k zavesti. Je to 34-letni vojni invalid Franjo B., ključavničarski vajenec v invalidnici v šent-peterski vojašnici. Može je bil precej vinjen, samomur pa je hotel izvršiti del badnih razmer. Napisal je štiri črnoobrobljena poslovična pisma, ki jih je policija zaplenila. Može so prenesli domov, kjer leži sedaj bolan.

Maribor

Umeten predlog. Mariborčani, ki so že imeli priliko, spoznati prometni red v nekaterih večjih evropskih mestih, nasvetujejo glede prometnega reda, ki velja za prehod pešcev preko drž. mosta, naj bi se ta red v toliko izpremenil, da bi šla vozila vedno nasprotno s smerjo, v kateri se kretajo peši. V tem slučaju bi namreč bile izključene nevarnosti, ki nastanejo radi tega, ker peši pri prehitevanju, večkrat ne opazijo vozila, ki vozi za hrbtom, kar je ob velikem hrupu in trudu, ropotanju in drdranju preko drž. mosta čisto razumljivo. Čim stopiš s hodnika, da prehitiš počasnega predhodnika, se marsikaterikrat izpostaviš nevarnosti, da prideš pod kakšen voz, avto itd. Če bi se prometni red za pešce preko drž. mosta v gornjem smislu spremenil, bi seveda vsakršna nevarnost čisto odpadla.

Stanodajalec in hišnim lastnikom. Od policijskega komisarijata smo prejeli v objavo: v zadnjem času se je razpasla razvada, da stanodajalec sploh ne odjavljajo najemnikov, dasi so jih pri preselitvi prijavili. To se seveda kaznivo. Ta razvada je pa tudi v škodo dotičnim strankam samim, ker se ne morejo dati drugim uradom nobene informacije. Dosedaj so se izdajala samo tozadevna svara. Toda teh svaril je toliko, da je urad s tem nepotrebnim delom naravnost preobložen. Radi tega se bo uvedla nova praksa. Stanodajalec, ki ne bo odjavil stranke, ne bo dobil nobenega vabila več, ampak kar direktno nalog za izplačilo globe, ki pojde v korist ubožnega sklada. — Tudi nekateri hišni lastniki, ki prodajajo hišo, ne javijo ničesar o prodaji. In ravnotako molči kupec. Opozorja se, da je to kaznivo. Zato naj hišni lastniki javljajo na pristojnem mestu, da se je izvršila zamenjava posetva.

220 Westfalčkov pride danes ob pol 17 v Maribor pod vodstvom župnika g. Tensunderna. Na kolodvoru jih sprejmejo zastopniki oblastnega odbora in kršćanske ženske zveze. Po sprejemu pa pojdejo Westfalčki v sprevedu ter z godbo Kat. omladine v oblastni Dečji dom, kjer bodo prenočili. Občinstvo se vabi, da se udeležuje sprejema naših Westfalčkov na kolodvoru v čim lepšem številu.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru se v kratkem preseli v lastno hišo na vogalu Gosposke ulice ter Ulice 16. oktobra. Hiša se je okusno renovirala ter se še preureja.

Peroke. V zadnjem času so se poročili v Mariboru: mornariški častnik Julij Sachs z gđ. Nado Skušekovo, industrialčev hčerko; Friderik Golec, slikarski pomočnik, z gđ. Alojzijo Rožičevo, italiko; Nikolaj Furman, krojaški pomočnik z gđ. Adelo Kovačičevo, kontoristino; Jožef Oblak, elektromonter, z gđ. Kristino Mertičevo, šiviljo; Jožef Keteš, žel. uradnik, z gđ. Angelo Goležovo, šiviljo; Henrik Biefeld, poslovodja, z gđ. Terezijo Fischerjevo, predelavko.

Deputacija pri g. Poljšaku. Kakor smo izvedeli, se je oglasila večerj pri g. Poljšaku deputacija nekaterih odličnih meščanov, ki so ga prosili, naj ostane v Mariboru in da naj ne zapušta domovine. G. Poljšak je izjavil, da ni njegova krivda, če je prisiljen oditi v Ameriko, kjer namerava ostati dve leti.

Specialist za ženske bolezni in porodništvo dr. Fran Toplak zopet redno ordinira, Maribor, Glavni trg 18, od 10—12 in od 14—16.

Predigrana golufija. Nikolaj N. P., po rodu Rus, je prišel na imenitno idejo. Oglasil se je pri tiskarji štampiljk Soklič in Aleksandrovi česti ter nagovarjal lastnika trdnice, naj mu izstavi omočilo za prodajo štampiljk. To se je zgodilo. Takoj prihodnji dan je prinesel Nikolaj Sokliču nekaj naročilnih listov ter ob tej priliki izvalil provizijo 150 Din. Nikolaj N. P. je izginil v Avstrijo, medtem pa se je izkazalo, da so naročilnice

DIJAŠKI KOLEDAR 1928/29 JE BOGATO OPREMLJEN - LEPE VSEBINE - RAZPISUJE VELIKO NAGRADNO TEKMO V STVARNI VREDNOSTI NAD 50.000 DIN.

ponarejene. V Avstriji pa so Nikolaja, ki se je potepal okoli brez posla, že čez tri dni prišli ter ga lepo izgnali, nakar je seveda prišel v roke tukajšnje policije.

V dravo je skočila pri Sv. Petru neka Mica H. Pasantom se je posrečilo, da so jo privlekli na suho. Zato pa je svoje rešitelje prav fešt ozmerjala. Vzrok je isti kakor v vseh podobnih slučajih.

Nezgod. V ponedeljek se je težko ponesrečil na brodu v Zg. Duplek posestnik Veber iz Korene. Radi nizkega stanja Drave je dohod na most precej strm. Veber ni voza dobro zavrl, radi česar mu je poglajalo voz nizzdol. Pri tem pa je voz zadel ob soho na brodu in se prevrnil ter padel na Veberja, ki je sedel na vozu. Težko poškodovanega je prepeljal rešilni avto v tukajšnje bolnico.

S tujo hranilno knjižico dvignil denar. Pomožni delavec Srečko H., doma iz Studencev, je vzel iz nočne omarice hranilno knjižico svoje matere ter dvignil na podlagi tega pri neki tukajšnji hranilnici znesek 8500 Din. Ostalo mu je še 4100 dinarjev, za ostali znesek si je privoščil novo kolo. Mati, ki je v bolnici težko bolna, pravi, da ni imel Srečko za to nobenega pooblastila, Srečko pa pravi, da mu je dala 31. julija t. l. mati podpisano izjavo, da more na njen račun dvigati pri dotični hranilnici denar.

Izgubljen. G. policijski nadzornik Goršič je izgubil denarnico z denarjem, legitimacijo za polovično vožnjo s fotografijo ter raznimi drugimi beleškami. Pošten najditelj se prosi, da deponira listino pri tukajšnjem policijskem komisarijatu ali v uradništvu našega lista.

Velika zaloga prima šifona á 14 Din

JOS. ŠLIBAR, Ljubljana, Stari trg, poleg Zalaznika.

Celje

V nedeljo v Celju. Otvoritev prvega slovenskega izključno le orlovskemu delu posvečenega doma, ki se vrši prihodnjo nedeljo v Celju, obeta, sodeč po doslihih prijavah in po obtem zanimanju biti lepa manifestacija za ideale naše mladinske organizacije. Prireditelj se otvori s pohodom orlovskih edinic skozi mesto ob 8. zjutraj. Spreved gre v župno cerkev, kjer se vrši slovesna sv. maša. Po sv. maši izvrši g. opat celjski blagoslovil novega doma, na kar bo celjski Orel privedel dom v svojo oskrbo, g. Peršuh pa bo govoril slavnosti primeren govor. Popoldne ob ob. bo na prostoru bivše Perinačeve tovarne obširen telovadni nastop, ki obeta prineseti zlasti v lahki atletiki zanimivih rezultatov. Po telovadbi se vrši v vseh prostorih in na dvorišču novega doma ljudska zabava. Pri celotni prireditvi sodeluje celjska železničarska godba. Opozorjamo že danes, da je edini vhod v Orlovski dom iz Samostanske ulice, nasproti staremu okrožnemu sodišču, in da s strani hotela »Beli vol« ni mogoče priti v dom.

Drzni vlomilec v dr. Sadnikovo pisarno prijet. Poročilo smo že o drznem vpadu v pisarno zobozdravnika dr. Sadnika v Celju dne 6. t. m. Za vlomilec, ki ga je zobozdravnikova asistentinja spoznala, je bila izdana brzoglavna tiratica in že drugi dan je prišel tat v roke orožnikom. Aretiran je bil v svoji domovinski občini v Rogatcu. Je to 21-letni Ervin Kolterer, bivši dr. Sadnikov uslužbenec. Pri njem so našli skupno Din 1.768.50. Kolterer priznava vlom v dr. Sadnikovo pisarno, pravi pa, da ni odnesel kar Din 3000 temveč le Din 1450. Oddan je bil v zapore okrajnega sodišča v Rogatcu.

Strel v Liscach. Prošlo soboto okoli pol 10. dopoldne je rodbino učitelja J. V. v Liscach prestrašil silen strel tik ob njihovi hiši. Učiteljeva soproga, ki že itak boleha na živcih in srcu, se je poka tako prestrašila, da je še drugi dan trepetala. Tudi učitelj prestrašeni sin, ki se je nahajal pred hišo, se je tako prestrašil, da je bila opasnost za njegovo zdravje. Kaj je bilo? 26-letni delavec Karl O. je skušal napraviti šalo na ta način, da je zaviil v papir smodnik, omot dobro zalepil in zažgal, kar je povzročilo tako silen pok. Seveda tudi to ni dovoljeno in bo Karl »gor plačal«.

Nepopoljšljiva tatica. Dne 7. t. m. je pri tukajšnji okrajni sodnihi odsedel svojo enomesčno kazen radi tatvine brezposelnca 42-letna delavka Marija Kovač iz Vojnika. Že 10. t. m. zjutraj je romala zopet v zapor. Na Glavni cesti v Gaberju jo je prijel stražnik, ko je šla proti mestu in nesla s seboj v ročni torbi okoli 4 kg fižola ter v zavrtku posteljno odelo in bel platneni stenski prt s čipkami spodaj. Kovač sicer pravi, da je fižol nabrala na njivi svojega očeta v Arclinu in da so ostali predmeti njeni, a policija v te njene trditve ne verjame dosti, ker jo preveč pozna.

Dr. Slivnik Anton, Radovljica

do 15. septembra 1928 ne ordinira

Dopisi

Moste pri Ljubljani

Kalvarija. Zveza slovenskih vojakov je v soboto, na mali Šmaren, in v nedeljo zvečer priredila prvič v Ljubljani, na Igrišču mladinskega doma na Kodeljevem Ivo Matičičevo bojno igró »Kalvarija«. Obisk je bil obkret prav zadovoljiv in v vsakem oziru. Igra je zelo težko uprizorljiva in le na prostem. Delo nima bogvekakih ambicij in je ves efekt v glavnem odviseh od režije. Ta pa je svojo nalogo v danih razmerah sijajno rešila in pisatelj zamislil dala potrebnega elana. Ker je nastopilo v igri do 100 oseb, je bilo treba za vpriporitev dolgotrajnih in dragih vaj. Zato moščanska podružnica ZSV zasluži prav posebne pohvale, ker je nase prevzela vse ogromne stroške in žrtev v vpriporitev. Saj je samo strelbilo bilo potrošeno za 2500 Din, da se nazorno pokaže polno življenje v strelskih jarkih. Ker je policijsko ravnateljstvo prepovedalo vpriporitev 5. dejanja, je g. pisatelj to dejanje podal v drugačni obliki. Dočim je v 1., 2. in 3. ter deloma 4. dejanjem vsaj neka osnovna zveza tudi po osehah in ne le idejno, je sedanje 5. dejanje le bolj alegorična slika, nekak epilog k 1. dejanju, s katerim stvarja kontrast. Če se bo 5. dejanje še kdaj vpriporilo v prvotni obliki, mislim, da bi ne bilo igri na škodo, ko bi se dialogi v 3. in 4. dejanju nekoliko skrajšali in bi se obe dejanji po možnosti strnili v no, kar bi omogočilo, da se kipeke povdari alegorična slika kot zadnje dejanje. Gosp. Matičiču pa je v splošnem treba le čestitati, zakaj igra ima bodočnost; čim bolj se bomo časovno oddaljevali od svetovne vojne, tem večji pomen bo igra imela za ljudstvo. Zlasti mladina bo v medlih odlomkih ob vpriporitvi te igre imela vsaj košček vojnih grozot na gledališkem

odru o strašni svetovni žaloigri 1914.—1918. na — krvavih poljanah. — Igra se bo baje v Ljubljani še nekolikokrat ponovila zaradi kritja velikih režijskih stroškov. Tistim, ki igre še niso videli, kar najboljše priporočam, da si jo ogledajo, ker igra to v polni meri zasluži ne glede na človekoljubni namen same prireditve. F. R.

Jesenice

Radio in kino. Novost za Jeseniceane je, da med kinopredstavami v društvu gledalci obenem poslušajo tudi radio oddajno postajo v Ljubljani. Preteklo nedeljo je bilo res zabavno gledati film iz rokoko dobe in poslušati »Prodano nevesto« iz ljubljanske opere. Pa tudi šaljivcev ne manjka. Ko se je namreč iz zvočnika oglasila kukavica, ki naznanja odmor, so začeli brž drug drugega izpraševati, če ima kaj denarja pri sebi.

Novo mesto

Mlekarnstvo. Kakor smo že poročali, je prevzela Osrednja mlekarna od Mlekarske zadruge v našem mlekarnu. Izvedla se je organizacija za dovoz mleka. Množina je poskočila od 801 na 3501 dnevno tekmo enega meseca. Ker je sedanjí nastavljenec jako vreden in delaven, je pričakovati, da se bo dovoz v kratkem še znatno pomnožil.

Pri poštnem uradu je podal ostavko absolvirani pravnik Franc Kastelic, tako da je sedaj izpraznjeno eno uradniško mesto.

V Argentino odhajajo v zadnjem času iz novomeskega okraja, zlasti iz Podgorja, cele trume mladih, čvrstih ljudi. Poučeni smo, da je mnogo gospodarjev doma nezadovoljenih in da bi s pridnim delom shajali, da jih pa le vaba po obilnem zaslužku spravlja v oddaljeno Ameriko.

Odbor okrajne Kmetijske zveze in okrožja Kmetijskih zvez se je v svoji zadnji seji pečal z vprašanjem suše v novomeskem okraju ter napravil sklep glede prehrane in semenja in poslal tozadevne predloge oblastnemu odboru v Ljubljano.

Františkanska cerkev, ki je bila pred 2 letoma od zunaj renovirana, ima sedaj tudi docela renovirano prižnico. Delo gotskega sloga je lično izvršil podobar Vodnik.

Litija

Solska razstava na Savi pri Litiji. Marsikatera sola na deželi tiho in skrito deluje, svetu neznana, a dosega krasne vzgojne uspehe v skromnosti. Taka je sola na Savi. Ljubko poslojpe le sicer v vlak pozdravlja, a koliko tihega dela je v njem, je svetu skrito. Letos pa obhaja ta sola svojo dvajsetletnico, istotako dvajsetletnico službovanja njena poštvovalna voditeljica gospica Angela Zakolnikova in ob desetletnici naše proste domovine je priredila prošlo nedeljo imenovano krasno uspešno razstavo ženskih ročnih del. Kdo naj prečeni to lepo delo mladih rok, kdo trud in žrtve voditeljice? Razstavljene so bile vse vrste ročnih del posebno z ozirom na potrebe kmečkoga prebivalstva: vezenje, pletenje, kvačkanje, zanjkanje, ažur, rišeljé itd. Do 150 kosov in to na enorazrednici! Obisk je bil velik, dlasti od strani učiteljstva iz okolice. Pa še več bi bil, če bi bilo več reklame. Castitamo pa Savljanom, da imajo tako vro, požrtvovalno in delavno učiteljico. Hvala Bogu, ideali še niso izumrli na svetu.

Zagorje ob Savi

Moderniziranje zagorske postaje. Tudi naša postaja se je zadnje čase precej predrugačila. Poleg cvetličnih gredic, za katere je precej pripomogel bivši gerent Prosenec, smo dobili te dni tudi električno razsvetljavo.

Iz občinskega sveta je izstopil komunistični odbornik strojnik Vidic.

Dol pri Hrastniku

Nova sola. V četrtak, dne 6. t. m. se je pričel na tukajšnji šoli pouk z redko slovesnostjo, kajti po službi božji je duh. svetnik gosp. Peter Gorjup blagoslovil ob navzočnosti šol. mladine in staršev ter učiteljskega zbora temeljni kamen novega šolskega poslopja. Po primernem uvodu šolskega upravitelja je povzel besedo zastopnik šol. oblasti g. višji šol. nadzornik Fortunat Lužar ter v lepih in iskrenih besedah orisal pomen slavlja. Za vznese besede so se mu navzoči iskreno zahvalili. Bila je to skromna prireditev, brez posebnih vabil, a zato tem iskrenjša, tem lepša.

Sp. Koseze. Javljena slavnost 28. oktobra ob priliki 130 letnice rojstva in 80 letnice odkritja spominske plošče Ivana Vesela-Koseskega, kakor tudi ljudski tabor in veselica na ta dan se radi nepredvidevanih težkoč preloži na pomlad.

Izpred sodišča

Vesela gostija na Rožniku.

19-letna Adela iz Predvorja ter 16-letna Ana iz Siske sta v sodnih in policijskih spisih že znani imeni. Ze dalj časa sta se potepali brez dela okoli, zlasti na Bledu in v Ljubljani. Poleg tega, da sta živeli brez dela in se preživljali, kakor je pač prišlo, se jima očita še, da izvršujeta časih v danih okoliščinah in kadar jima to kaže, tudi nečedno obrt. V ta namen znata prav spretno loviti različne moške in se sploh izpostavljata na primernih mestih. Zadnjič se se seznanili na Miklošičevi cesti v Ljubljani z nekim Ivanom R., ki je prišel v mesto po kupčijskih poslih. Potožili sta mu svoje stališče, kako da nimata dela in da ne moreta dobiti nikake službe — Adela je sicer kuharica, Ana pa natakarica — pa da sta tako brez vseh sredstev in si niti košček kruha ne moreta kupiti. Naivni Ivan jima je vse verjel in si je celo reč tako zelo vzlet k srcu, da ju je povabil kar na kosilo v bližino. Po kosilu sta dekleti povabili kavalirja na kratek izprehod, »da se še kaj pomenijo«. Ko je namreč Ivan v gostilni poravnal račun, sta opazili dekleti, da je Ivanova listnica precej dobro založena. Šli so tedaj po ulicah sem in tja, ogledovali si izložbe, nazadnje pa jih je pot zanesla še v Tirolski park, potlej pa še dalje gor v gozd. Tam se je družba vsedla na senčno klop in prav prijetno preživela dalj časa. Ivan je eno dekle poslal celo v mesto po razna jedila in pijačo. Podovali si izložbe, nazadnje pa jih je pot zanesla še Rožniku prav pridno praznilni steklenice in prigrizovali salame in druge podobne dobrine tega sveta. Začeli so za spremembo tudi peti in vrisati. Dekleti sta si pri tem prav spretno razdelili vloži, medtem, ko je ena Ivana zavalala, je druga med tem časom stikala po njegovih žepih. Res je našla Ivanovo težko listino in si neopaženo iz nje »izposodila« kar 5 bankovcev po 1000 Din. Ko je bila ta operacija srečno končana, da fant še slutiti ni zanj, se je Adela in Ani kar brž začelo muditi v Sisko. Nekaj časa so šli še vsi skupaj, toda tam za Večno potjo se je najprej »zgubila« Adela, kmalu potlej pa še Ana. In tako je Ivan ostal sam... Tedaj je hotel zračunati, koliko ga vsa ta zabava na Rožniku stane, pa je pogledal v listino, toda jaji! — listnica je prazna, docela prazna. Kar brž je fant tekel do prvega stražnika, pa mu je razodel celotni stvar in tudi natančno opi-

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri Jos. Rojina, Ljubljana.

sal tatinski dekleti. Policija je kmalu ugotovila, da se za opisanimi skrivata stari znanci policijskih azporov, pa jih je že naslednji dan našla. Romalita na sodnijo, kjer so prisidili mladoletni Ani 4 mesece ječe, Adeli pa 6 mesecev prisilnega dela v Begunjah. Po tej kazni bosta pa ostali nekaj časa še pod policijskim nadzorom in če ne bodo mogli ugotoviti na njiju znakov poboljšanja, bosta kmalu spet obe skupaj v Begunjah.

Podpore Ljublj. oblastnega odbora gasilskim društvom

Iz proračunske postavke za gasilstvo je oblastni odbor podelil nastopne podpore:

I. Belokranjska gasilska župa: Gasilsko društvo Sinji vrh 300 Din; Krasinec 1000 Din; Petrova vas 1000 Din; Predgrad ob Kolpi 1000 Din; Tribuše 500 Din.

II. Borovniška gasilska župa: Gasilsko društvo Rakitna 1000 Din.

III. Grusupeljska gasilska župa: Gasilsko društvo Galina 1500 Din; Lipoglav 1000 Din; Luče 1000 Din; Mlačevo 1000 Din; Polica 1000 Din; Sp. Slivnica 1000 Din; St. Jurij 500 Din; Velika Loka pri Višnji gori 200 Din in Zalna 200 Din.

IV. Izanska gasilska župa: Gasilsko društvo Golo 200 Din; Matena 200 Din.

V. Kamniška gasilska župa: Gasilsko društvo Lahovčice 2500 Din; Mengeš 3000 Din; Nevle 2500 Din in Studence pri Krtni 500 Din.

VI. Kranjska gasilska župa: Gasilsko društvo Cerklje pri Kranju 1000 Din; Kokrica 500 Din; Kovor 1000 Din; Kranj 2000 Din; Naklo 1500 Din; Podbrezje 1000 Din; Predvor 1000 Din; Predoslje 1500 Din; Suha pri Kranju 300 Din; Visoko 1000 Din in Zapogre 500 Din.

VII. Krška gasilska župa: Gasilsko društvo Ambrus 2000 Din; Hočevo 500 Din; Korin 500 Din; Krka 500 Din; Muljava 250 Din; Sela pri Šumperku 250 Din; St. Vid pri Stični 500 Din; Višnja gora 500 Din; Vrhe, pošta Krka 500 Din; Zagradec 1500 Din; Žužemberk 1000 Din; Šmihel pri Žužemberku 500 Din.

VIII. Litijaska gasilska župa: Gasilsko društvo Kostelnica-Lupinica 500 Din; Litija 1500 Din; Senožeti 500 Din; Završnik-Poljane 500 Din.

IX. Ljubljanska gasilska župa: Gasilsko društvo Bizovik 500 Din; Brezovica 600 Din; Ježica 300 Din; Kozarje-Podsmreka 1000 Din; Lavarea 250 Din; Ljubljana — mesto 2500 Din; Moste pri Ljubljani 1500 Din; Orle 300 Din; Podgorica pri Dolu 300 Din; Pšata 300 Din; Rudnik 250 Din; Stožice 300 Din; Šmartno pri Ljubljani, občina Moste 250 Din; Zgornja Sika 500 Din.

X. Logaška gasilska župa: Gasilsko društvo Laze-Jakovica 1000 Din; Planina 1000 Din.

XI. Mokronoška gasilska župa: Gasilsko društvo Mokronog 500 Din; Trebelno 250 Din; St. Janž 300 Din; Trebelno-Stattenberška dolina 500 Din.

XII. Novomeška gasilska župa: Gasilsko društvo Brusnice 250 Din; Dobruš 2500 Din; Novo mesto 1000 Din.

XIII. Posavska gasilska župa: Gasilsko društvo Bukovec pri Brežicah 500 Din; Dolenja vas pri Vidmu 500 Din; Kapele pri Dobovi 1000 Din; Loč 500 Din; Mostec 500 Din; Rajhenburg 500 Din; Zakot 500 Din in Rignoe 500 Din.

XIV. Radovljiska gasilska župa: Gasilsko društvo Hrušica 1000 Din; Mošnje 300 Din; Podkoren 1000 Din; Radovljica 500 Din; Savica v Bohinju 1000 Din; Selo pri Bledu 500 Din.

XV. Ribniška gasilska župa: Gasilsko društvo Dvorska vas 400 Din; Goriča vas 400 Din; Nemška vas 1000 Din; Struge 1000 Din.

XVI. Savska gasilska župa: Gasilsko društvo Preska 1500 Din; Sp. Pirnice 500 Din.

XVII. Skofješka gasilska župa: Gasilsko društvo Godešič 500 Din; Skofja Loka 2500 Din.

XVIII. Trboveljska gasilska župa: Gasilsko društvo Laško 1500 Din; Loka pri Zidanem mostu 300 Din; Rečica pri Laškem 500 Din; Trbovlje — rudnik 1000 Din; Trbovlje — trg 1000 Din in Vrhnovo pri Radezah 1000 Din.

XIX. Vrhnjska gasilska župa: Gasilsko društvo Blatna Brezovica 1000 Din; Bevke 1500 Din; Drenov grič — Lesno Brdo 500 Din; Podlipa 500 Din.

XX. Novo ustanovljena gasilska društva: Gasilsko društvo Obrežje 1500 Din; Krška vas pri Višnji gori 1000 Din; Veliki Podlog 300 Din; Kotredž 500 Din; Kresnice-Poljane 500 Din; Jablanska dolina pri Litiji 500 Din.

XXI. Kočevski gasilski zvezi skupaj 6000 Din.

S knjižnjega trga

Dijaški koledar za Solsko leto 1928-29. Izdala Slovenska dijaška zveza v Ljubljani. II. letnik. Uredil Niko Kuret. Zal. »Nova založba« v Ljubljani. Natisnila Mohorjeva tiskarna v Celju. — V lični opremi je izšel pravkar drugi letnik Dijaškega koledarja SDZ. Vsebinska pestrost je ista kot lani, znatno izpopolnjen je praktični del. Praktično urejenemu kalendariju sledi tekst, ki obsega okrog 80 strani. Oddelek »Naša skupnost« je organizacijski in obsega članke o Slovenski dijaški zvezi, o organizacijskem življenju naših akademikov, srednješolcev in posebej dijakinj. Oddelek »Naša rast« je idejen in v uvodnem članku precizira stališče nove slovenske kat. mladine z ozirom na svetovno dogajanje in novega človeka kot ga je zavzela na nazarskem zborovanju. Nato pa sledijo članki o religioznosti, o socializmu, o narodnosti, o telesu, o občestvenosti, o osebnosti, o novem dekletu. V oddelku »Naši razgledi« zavzemata člankarja stališče do Vzhoda in zaslužnih bratov. Oddelek »Življenje« je praktičen, obsega članke o prehrani, o obleki, o turistik, ter za abituriente in srednješolce zlasti zanimive članke o univerzi in akademskem studiju ter življenju v Ljubljani s podrobnim opisom posameznih fakultet in predavanj na njih. Običajni oddelek »To pa on« prinaša zelo izpopolnjene poglede iz zemljepisja, gospodarstva, astronomije itd., pri čemer zlasti omenjamo nad vse lične in točne matematične formule, ki so letos v okras koledarju, ter doslej najpopolnejši seznam največjih državnih in slovenskih liahkoatletskih rekordov. Koledarju so dodani kajpak neizogibni urniki in beležnica. Vežan je v celo platno in dela tiskarni vso čast. Cena 10 Din je niska in prepričani smo, da bo koledar po svoji kakovosti najboljša konkurenca sličnim produktom, ki so letos prišli na slovenski knjižni trg. Naj ne b slovenskega dijakova, ne slovenske dijakinje, katera ne bi kupila svojega koledarja, ki si bo s svojim drugim letnikom upravičeno utrdil simpatije, katerih je bil deležen lani med dijaštvom.

Slovenska narodna korotnica št. 1. za klavir je izšla. Sestavil po najpriljubljenejših narodnih motivih Jos. Pavčič. Naroča se v Matični knjigarni in drugod. Cena 6 Din. Sprejemajo se tudi naročila za salonski orkester za vsako zasedbo.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Otvoritev gledališke sezone. Narodno gledališče otvori sezono prihodnji teden s Shakespearejevo dramo »Romeo in Julija« v režiji gosp. prof. Šesta. Prihodnji dve premieri, ki bosta sledili prvi v presledku nekaterih dni, sta Cankarjeva farsa »Pohujšanje v dolini šentflorjanske« in novi režiji g. Milana Skrbinskega (in v popolnoma novi zasedbi) in pa Klabundova po kitajski pravljici predelana igra »Krog s kredco« v Zupančičevem prevodu in v režiji g. Cirila Debeveca. Dekoracije za vsa tri dela je izdelal gosp. Vavlar Skružny ml.

Gledališki abonenti se sprejemajo še do četrte sobote, 15. t. m. v veži dramskega poslopja. Celoletni abonma obsega 38 predstav in sicer 20 dramskih in 18 opernih (operetnih). Cene so v primeri z lanskimi znatno znižane in to s posebnim ozirom na manj premožne stoji, katerim hoče upravitelj na ta način kolikor sploh mogoče olajšati pot do gledališke umetnosti. Odplačevanje zneskov je dopuščeno v osem mesečnih obrokih. Podrobnosti (cene) so razvidne iz plakatov odn. so na razpolago pri gledališki blagajni. Pozivamo občinstvo, da se poslužuje ugodnosti abonmaja v čim večji meri in s tem ne koristi samo sebi, temveč tudi umetniškemu delovanju našega gledališča.

Prireditve in družbene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par, vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Vidovičev klub v Ljubljani bo otvoril dne 1. oktobra svoje običajne večerne tečaje, kjer se bodo predavali vsi gimnazijski predmeti in jeziki po prvostanski predavateljih. Prijave je poslati do 15. t. m. na naslov kluba. Šola na Ledini. Ravno tam se dobijo potrebna navodila.

Radiklub Ljubljana ima svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v petek dne 14. t. m. ob 8 zvečer v salonu pri Mraku, Rimska cesta 4. Člani vljudno vabljeni.

Cerkveni vestnik

3. Mar. kongregacija pri Uršulinkah v Ljubljani ima v četrtek 13. t. m. zjutraj ob pol 6 družbeno sv. ma

Porotna zasodanja

Mariborska porota

Maribor, 11. septembra 1928.

DVE SMRTNI OBSODBI.

Na zatočni klopi sedita danes Karol Coter iz Črmljenske, rojen 22. oktobra 1899, delavec v Svetinčih, in Ludovik Breg, rojen 3. septembra 1896 v Grejensaku, po poklicu vinar v Vintarovskem vrhu. Obtožena sta, da sta v noči 24. maja 1928 na cesti iz Zasede v Svetinčih pobila v vinogradnim krampom in kolom posestnika v Svetinčih Jakoba Slajferja tako, da sta mu čisto razbila lobanjo in da je na posledicah zadobljenih ran umrl.

Obtožnica opisuje dogodke

Imenovane noči zelo natančno. Dne 24. maja so namreč kopali v Slajferjevem vinogradu. Med 16 kopača sta bila tudi obdolženca. Med delom sta se sporekla in nazadnje tudi spoprijela Karol Coter in Franc Brumen. Vmes je posegel tudi Slajfer, ki je med prepričnim pritegnil Brumenu, ko je le-ta zabrusil obdolženca v obraz, da bo preje odšel kot berač iz Svetinč kakor pa dobil Slajferjevo posestvo. Coter je bil namreč v ljubavnem razmerju s Slajferjevo hčerko Kristino, čemur oče Jakob Slajfer prvotno sploh ni nasprotoval. Sele pozneje, ko se je Coter na železnici ponesrečil in postal šepav, je Slajfer začel z vso silo odklanjati Coterja kot svojega bodočega zeta. Imenovanega dne torej so se delavci po delu razpršili. Nekateri pa so šli z gospodarjem v klet, kjer so pili nekaj vina. Med njimi sta bila tudi oba obdolženca. Nato pa so se napotili v Svetinč in sicer najprej Franc Brumen in Ignac Fuks, sledila sta Karol Coter in Teresija Zelenik. Za njima pa pokojni Jakob Slajfer, Antonija Muršec in vinar Ljudevik Breg. Med potjo pa pošlje Slajfer Brega nazaj v vinograd, da prinese vinogradni kramp, ki si ga je bil izposodil pri nekem sosedu. Ko se je vrnil Breg s krampom nazaj, se je dogodilo nekaj nepričakovanega. Naenkrat je namreč Breg navahnil na Slajferja — zakaj, pravzaprav sam ne ve — in ga vrgel na tla. Tedaj je priskočil še Coter, ki je s krampom na tleh ležečega Slajferja začel obdelovati s takšno silo, da je njegovo glavo naenkrat zalila kri. Nato je zgrabil še Breg za kramp in lopnil z njim še trikrat po njegovi glavi, da je bila čisto zdrobljena. Coter je medtem še odtrgal od bližnjega plota kol in udaril z njim ponovno po Slajferjevi glavi s takšno silo, da se je kol prelomil. Toda še ni bilo dovolj. Coter je zapilil kol, ki mu je bil ostal še v rokah, gotovo še mrtvemu Slajferju v usta, da je štrlel v zrak. Radi silnih udarcev je bila lobanja čisto zdrobljena, tako da so bili košeni drobci čisto pomešani s možgani, ki so plusknilli na tla skozi odprtino, ki je bila za možko dlan velika.

Po umoru pa sta pila in pela ter bila vesela.

Coter in Breg sta umorjenemu še pobrala uro z verižico, samokres in denarnico, nakar sta vdrila v umorjenčovo stanovanje ter klet in se nato dodobra napila in najedla. Pri tem poslu so ju zalotili orožniki. Oba obdolženca priznavata dejanje, ki ga pa ni smatrati tako, kakor da sta ga izvršila z namenom, polastiti se Slajferjevih nepremičnin. Breg priznava, da je imel namen Slajferja usmrtiti. Coter se zagovarja, da je zato šel nad Slajferja s kolom in krampom, ker je vedel, da ima Slajfer pri sebi samokres in ker se je bal da bo sicer Slajfer njega in Brega napadel.

Potek razprave.

Za današnjo razpravo proti Cotarju in Bregu je vladalo veliko zanimanje, tako da je bila porotna dvorana čisto polna. Med razpravo sta obtoženece azvračala krivdo drug na drugega. Porotni senat je vodil v. d. s. svetnik Dr. Tombak in okrajni sodnik dr. Habermut kot votant. Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Zorjan. Coterja je zagovarjal dr. Pernar, Brega pa odvetnik Aleksander Ravnihar. Zapisnikar je bil dr. Kejžar. Porotniki so z 10 proti 2 potrdili vprašanje umora, soglasno pa so zanimali vprašanje, ali je bil zločin izvršen v pijanosti. Na podlagi tega pravdoreka sta bila oba obtožena obojena na smrt na vešilih, in sicer tako, da se izvrši smrtna obsodba najprej nad Cotarjem, nato pa nad Bregom.

KRVAV VOJAŠKI NABOR V SLOVENSKE BISTRICI.

Dne 8. junija so bili v Slovenski Bistrici vojaški nabori. Po naboru se je sestala družba nabornikov v gostilni Franca Sorčnika v Slov. Bistrici. Med naborniki sta bila tudi Rudolf Doberšek, posestnik sin iz Stopnega, in Franc Avguštin. Ze tukaj je začel Doberšek — pretepaško razpoložen — zapikavati kuhinjski nož, ki ga je bil prinesel s seboj. Na povratku nazaj se je družba ustavila v gostilni Alojzija Celofeja na Vrhlogi. Domov gredoč sta šla skupaj Doberšek in Franc Avguštin. Naenkrat je Doberšek napadel s kuhinjskim nožem Avguština, ki se je pri umiku branil z lato, na katero se je pri hoji opiral. Pri umikanju je Avguštin padel v jarek, nakar je obdolženec pokleknil nanj in ga 9 krat zabodel z dolgim kuhinjskim nožem v prsa in v trebuh tako, da je Franc Avguštin kmalu nato radi izkrvavljenja umrl. S tem svojim dejanjem je Doberšek zakrivil hudodelstvo uboja. Zagovarja se na ta način, češ da ga je pokojni Avguštin na cesti na Vrhlogi nenadoma začel psovati in da ga je tudi udaril z lato. Priče na pravico, da je bil Avguštin miren in priden fant.

Obtožena je zagovarjal dr. Irgolič. Dobršek se je zagovarjal, da je izvršil uboj v pijanosti, češ da so na povratku bili že vsi pijani. Porotniki so z osmimi glasovi potrdili uboj, soglasno pa so zanikali, da bi bil Dobršek izvršil uboj v pijanosti. Na podlagi tega pravdoreka je bil Dobršek obojen na šest let ječe.

Celjska porota

Celje, 11. septembra 1928.

DOLGA VRSTA GOLJUFIJ S SRECKAMI.

Slučajev, da lahkoverni ljudje nasadejo raznim lažigamentom, ki se baje pečajo z razprodajo srečk, beležijo dnevni časopisi mnogo. Vendar gre večinoma za goljufije manjšega značaja in obsega. Danes pa se celjska porota cel dan peča z možakarjem, ki je tovrstne goljufije izvrševal skozi več let v tu- in inozemstvu, izvrševal po premeteno zamišljenem načrtu in z veliko ambicijo. 27 letni Viktor Petrovič, današnji obtoženeц, je po poklicu ključavničar, rojen v Novi vasi pri Ptuj. Obtožnica dolži Petroviča, da je oškodoval v Sloveniji 21 oseb za skupno Din 14.683, v Avstriji pa 40 oseb za skupno 1892 S 40, g (okroglo 15.000 Din).

Senatu predseduje viš. dež. sod. svet. dr. Premščak, votanta sta viš. dež. sod. svet. dr. Stepančič in okrajni sodnik Brelih, državni pravdniki zastopa dr. Juhart, zagovornik je dr. Kerschbaum.

Obtožnica govori o Petroviču tako-le: Viktor Petrovič je skrajno premeten in nevaren goljuf. Polna tri leta je z neverjetnim uspehom izvrševal drzne sleparije v škodo najrevnejšega podeželskega ljudstva. Svoje sleparsko poslovanje je izvrševal po točno premišljenem in vnaprej pripravljenem načrtu.

Z goljufijami je začel Petrovič v Avstriji, kjer je v Gradcu končal ljudsko šolo in so med vojno izučil za ključavničarja. Ker za to opravilo ni maral, se je po vojni vrgel na trgovino. Veržil je z jajci, s perutnino in z raznim drugim blagom. Že takrat je prišel navzkriž z zakonom in bil obsojen radi verižništva. Valed tega je opustil trgovino in se l. 1925. začel baviti s prodajo srečk. Pri trkah Josip Kugl & Co., Evgen Steiner in pri Hipotekarni ekonomski družbi na Dunaju je prevzel zastopstvo za razprodajo tkzv. »Avstrijskih stavbenih srečk«, ki so jih zastopniki navedenih tvrdk razpečavali na isti način, kot se pri nas razpečavajo srečke vojne škode t. j. agent vroči stranki prospekt, od katerega odtrga kupon in ga izpolnjenega pošlje svoji tvrdki. Obenem inkasira prvi obrok dočim ostale obroke plačuje stranka neposredno tvrdki. Petrovič pravi, da se z dogovorjenim zaslužkom ni mogel preživeti in je kaj kmalu zašel na kriva pota. Poizvedoval je za ljudmi, ki so imeli srečke, se jim predstavljal pod raznimi imeni kot kontrolor tvrdke in izvajal denar na ta način, da je strankam dopovedoval, kako so srečke v kurzu poskočile in kako bodo morale stranke plačati visoko kurzno razliko, čemur pa se lahko izognejo, če plačajo takoj njemu še dolžne obroke. Drugod zopet je strankam natvezel, da so njihove srečke zadele visoke dobitke, katerih izplačilo jim bo že on oskrbel, a plačati mu morajo takoj še vse dolžne obroke. Ljudje so prepričevalno nastopajočemu Petroviču, ki se je danes imenoval Vogel, jutri Vogler in pojutrišnjem še kako drugače, verželi in mu radi plačevalo zahtevane zneske. Oblasti so ga začele kaj kmalu preganjati, a dobile ga niso baš radi spremenjenega imena. Ko pa so mu postala tla prevroča, se je spomlad 1927 preselil v Jugoslavijo.

Prišedši v Slovenijo je takoj nadaljeval s prejšnjim poslom. Prevzel je zastopstvo tvrdke Jakob C. Zumbulović, podružnica v Ljubljani in naj bi razpečaval srečke ratne štete. »Posloval« je na isti način kot preje v Avstriji. Kot v Avstriji je tudi tukaj nastopal samozvestno in prepričevalno in v hišah, kamor je prinesel »veselo vest«, da so zadeli dobitke, je povsod vladalo ob njegovem prihodu veliko veselje, ki se je seveda čez 14 dni, v katerem roku je navadno obljubil prinesiti veliki dobitke, spremenilo v grenko razočaranje in jok. V Sloveniji je nastopal večinoma pod imeni Slavko Brušič in Jožef Brunčič. Če pa je že rabil svoje pravo ime, se je izdajal za Rudolfa Petroviča in se je v takih slučajih legitimiral z domovnico svojega brata, ki je res Rudolf.

Poleg naštetih goljufij se je posluževal Petrovič še načina, da je strankam v Avstriji potolil trenutno denarno zadrego in jih naprosil za posojilo, ki ga takoj vrne, čim se vrne na Dunaj, kjer ima pri banki naložen denar. Na ta način je v Avstriji ogoljufal 6 oseb.

Obenem s Petrovičem sedi na zatočni klopi tudi 21 letna Adela Mustarjeva, rojena v St. Rupertu pri Celovcu, pristojna pa v občini dvor pri Novem mestu, po poklicu čipkarica. L. 1925. je služila kot sobarica pri višjem magistratskem pisarniškem predstojniku Perkovniku v Celovcu. Bila je poštena in marljiva ter pri gospodarju zelo priljubljena. Njena nesreča je bila spoznanje s Petrovičem. Čim je sklenila z njim prijateljstvo, je začela poneti izostajati, po dnevi pa zanemarjati službo. Obtožnica jo dolži, da je vedela za Petrovičeve goljufije in ga v goljufivem poslu tudi podpirala. Petrovič sam kakor tudi ona odločno zanika, da bi bila kakorkoli udeležena na goljufijah. Mustarjeva spremlja obravnavo z vdanostjo in večkrat joče.

Obravnava sama je zelo dramatična. Zlasti izpovedbe prič izjavijo mnogo dobre volje v porotni dvorani pa tudi sočutja z ljudmi, ki so se dali prevariti za zadnje kračarje. Vse priče izpovedujejo za Petroviča obtežljivo. Petrovič pa vse priznava, in celo dejanja, ki jih je v preiskavi zanikal ali rekel, da se jih ne spominja. O Mustarjevi priče ne vedo mnogo povedati, ker zna Mustarjeva le slabo slovenski in jo predsednik mora celo nemški zasliševati.

Razprava je trajala od pol 9 do 14 in od 17 do 19. Porotnikom je bilo stavljenih sedem glavnih vprašanj. Porotniki so soglasno potrdili krivdo Petrovičeve glede 61 slučajev goljufije in prav tako, da si je nadeval tuja imena, da se je potepal in da je poneveril 50 šilingov, ki jih je prejel od Romana Reša v Altaussee. Vsa tri radi Mustarjeve stavljena vprašanja, so porotniki zanikali. Radi pravdoreka porotnikov je senat obsodil Viktorja Petroviča na šest mesecev težke ječe, na povračilo pravnih stroškov in na plačilo zasebne odškodnine ogoljufancem. Dalje se je izrekla dopustnost oddaje v prisilno delavnico, Adelo Mustarjevo je senat oprostil vsake krivde.

Novomeška porota

ZLORABE URADNE OBLASTI IN PONEVERBE.

V ponedeljek 10. septembra se je zagovarjal pred porotnim sodiščem Marko Rakuš, kancelist v Kostanjevici. Obtožen je bil hudodelstva zlorabe uradne oblasti § 101. k. z. in hud. poneverbe po § 181. k. z. Obtožnica očita Rakušu, ki je bil sicer zelo sposoben in veriziran pisarniški uradnik, pa je imel posla že z okrajnim sodiščem v Celju, kjer je bil zaradi prest. goljufije obsojen na 3 dni zapore, katere kazni mu je bila radi amnestije odpuščen, in z okrajnim sodiščem v Novem mestu ter se je moral zagovarjati radi hudodelstva goljufije s krivim prievanjem, a je bil oproščen, da se je poleti 1927 ponudil usnarju Ivanu Glihi v Kostanjevici, da mu uredi zemljišnično stanje posestva, na katerem je bila vključena cela vrsta najbrže plačanih in ugaslih terjatev in ki bi se jih dalo že izbrisati. Ker pa so bili upravičenci deloma v Ameriki, deloma drugod po svetu odsotni, je bilo težko dobiti za izbris bremen potrebne izbrisne pobotnice. Zato si je obdolženec izmislil prav enostavno rešitev. Napisal je za vsako vključeno terjatev potrebno izbrisno pobotnico, podkrižal na tej tozadevno upravičena, potem pa je v svojem uradu dne 9. novembra 1927 krivno potrdil, da so upravičenci lastnoročno pred njim podkrižali izknjižne pobotnice, v katerih izjavljajo, da so njihove terjatve plačane, vsled česar dovoljujejo vkljižbo izbrisa iz bremen.

Dne 16. decembra 1927 pa je nato Ivan Gliha stavlil zemljišnični predlog, da se na podlagi zgoraj omenjenih izbrisnih pobotnic dovolji vkljižba izbrisa pri njegovem posestvu vključenih terjatev. Priložene izbrisne pobotnice pa so se vodji zemljiške knjige kancelistu Žebretu zdele sumljive, zato je poizvedoval in dognal, da je obdolženec zemljišnične upravičence sam podkrižal.

Obdolženec pa ni na ta način samozlorab-

ljal zaupano mu uradno oblast, temveč je šel v svoji nepoštenosti še dalje ter je v letu 1927 in 1928 poneverjal denar, ki ga je kot izvršilni uradnik sprejmal od strank v svojem uradu.

Dne 19. marca 1927 se je v izvršilni zadevi Jožeta Lajkoviča zoper Jožefa Kodriča sprejel za plačilo takse znesek 780 Din ter ga pridržal; ravno tako si je 23. aprila 1927 prilastil za takse vplačani znesek 2924 Din 90 par. v izvršilni zadevi Franceta Zagorca zoper Franca Goriska.

Dne 2. maja 1927 je poneveril 390 Din, ki jih je vplačala Jožeta Kodrič. Ko mu je zdražitelj Janez Franko plačal v poravnavo najvišjega ponudka 5. septembra in 9. septembra 1927 skupaj znesek 9800 Din je obdolženec tudi ta denar pridržal in za se porabil.

Dne 9. novembra 1927 se je okoristil s vsoto 2300 Din, ki mu jih je zavezanec Josip Vimpoljšek plačal v izvršilni zadevi nedl. Vide Sporn. Tudi ta denar je hitro porabil ter že 16. novembra 1927 pridržal 1310 Din 90 par, ki jih je prejel v izvršilni zadevi okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani zoper tvrdko Bertoli in drug.

V izvršilni zadevi Neže Sluga zoper Franceta Jurečiča si je na to prilastil dne 24. decembra 1927 vplačanih 2429 Din 50 par ter 14. februarja 1928 položeni 681 Din 50 par. Končno je v izvršilni zadevi Franceta Pavlenča zoper Jožeta Gal poneveril 859 Din 50 par, ki jih je zavezanca zalozila pri njem meseca februarja 1928.

Radio

Programi Radlo-Ljubljana

Sreda, 12. sept. 12: Godba in borzna poročila. — 18.30: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 19: Gorstva in vodovje naše države, dr. Valter Bohinje. — 20.30: Orgelski koncert, katerega priredi Stanko Premrl, prenos iz stolne cerkve, solo-speve poje Jože Likovič. — 21.30: Poročila.

Četrtek, 13. sept. 12: Godba in borzna poročila. — 18.30: Laščina, poučuje prof. Ivan Gruđen. — 19: Zgodovina slov. naroda, predava prof. S. Kranjec. — 20.30: Koncert — umetna pesem, poje kvartet Glasbene Matice. Med koncertom klarinet solo s spremljevanjem klavirja. — 21.30: Poročila.

Drugi programi

Sreda, 12. septembra.

Zagreb: 20.35 koncertni večer (vijolina, klavir in arije). — Breslau: 18 Duševne bolezni in njih duševno zdravljenje. — 20.30 Švicarski večer (Izbor iz proze, poezije in glasbe švicarskih umetnikov). — Praha: 17 Koncert jazz-orkestra. — 20 Švicarski večer (glasbeni program). — 21.30 Literarni del. — Leipzig: 20 Predavanje: Pota ki novi umetnosti. — 20.30 Švicarski večer. — 22.15 Plesna glasba. — Stuttgart: 16.15 Francoska glasba. — 20.02 Švicarski večer. — 21.10 Iz Berna: koncert. — Bern: 20 Švicarski večer. Glasba in proza. — 21.30 koncert. — 22.05 Orkestralna glasba. — Katowice: 20.30 Prenos koncerta iz Varšave. — Frankfurt: 16.35 Operna glasba. — 20 Švicarski večer. — Brno: 17 Koncert, prenos iz razstave. — 18.10 Operne arije. — 22.15 Prenos koncerta iz razstave. — Rim: 21 Koncert skladb Massenetta in Bizeta. — Langenberg: 17.45 Večerni koncert. — 19.35 Predavanje o ekspediciji k Indijancem Topas. — 20.02 Švicarski večer. (Marši, plesi, joderji in dr.). — Berlin: 16 Predavanje: Zena v znanosti. — 17.30 Zabaven koncert. — 19.30 Predavanje: Zena v različnih poklicih in njeni zdravje. — 20.30 Švicarski večer. — 22.30 Večerni koncert. — Dunaj: 11 Koncert kvarteta. — 17.10 Koncert orkestra. — 18.30 Predavanje: Materija in nje razdelitev v najfinjeje delce (Oljnata prevleka, kozmični oblaki itd.). 19 Švicarski

Svojo nepoštenost opravičuje z bedo ter navaja, da mu je bila žena slaba gospodinja. Gostilna, ki jo je imela v zakup, ni priušala nobenega dohodka, temveč izgubo, šolanje dveh otrok v Ptuj pa je bilo za njegovo majhno plačo pretežko breme. Tako je lezel vedno bolj v dolgove ter najhujše luknje mašil z denarjem, ki ga je sprejemal v raznih izvršilnih zadevah. Po možnosti je poneverjeval zneske vračal največ iz denarja, ki ga je znova poneveril.

Razprava je trajala ves dan. Kot prič sta bila zaslišana obtoženeva predstojnika dr. Losar in sodnik Turk ter uradnik Zebre. Prečitali so se zapisniki mnogobrojnih prič in cela vrsta izvršilnih in zemljišniških spisov.

Porotnikom je sodni dvor stavlil 3 vprašanja in sicer dve glavni vprašanja, tikajoči se izreka glede hudodelstva zlorabe uradne oblasti in hud. poneverbe ter dodatno vprašanje, ali je obtoženeц poneverbo izvršil vsled nepremagljive sile. Porotniki so prvo vprašanje soglasno potrdili, drugo glavno vprašanje so zanikali z 10 glasovi. Porotni sodni dvor je nato obtožena obsodil radi hudodelstva zlorabe uradne oblasti in poneverbe na eno leto težke ječe s poostitvami. Porotno razpravo je vodil predsednik dr. Polenšek volanta sta bila svetnika dr. Dolenc in Romih, državno pravdnikstvo je zastopal prvi državni pravdnik Barlé, finančno prokuraturo dr. Kavec, obtožena je branil odvetnik dr. Zupančič.

večer. — 20.05 Večerna prireditve. — München: 19.40 Švicarski spored. — 20.50 Orkestralna glasba. — 22.30 Plesna glasba. — Milan: 20.50 Lahka glasba. — Budapest: 17.45 Orkestralni koncert. — 20.15 Koncert (petje in vijolina).

Spori

SPORTNI DOGODKI.

1. Nogomet: V srednjeevropskem pokalu Admira-Ferencváros 1:2, igrišče Hohe Warte, gledavcev 25.000. Dalje Austria-Nicholson 3:0, WAC — FAC 2:2, Slavija iz Prage—Vienna 2:1, London—Köln 1:0, Praški DFC—nemški prvak Hamburg SV 5:1, Viktorija iz Žižkova—Rapid 4:3, Vienna—Slovan 3:0, Wacker—Hertha 1:0, Toplice —Pao (Solun) 3:0, Sparta—Sabaria 6:3, Hungaria —Basty 1:1.

2. Tenis: Francozi premagajo Amerikance 5:3. 3. Kolesarstvo: Vanderstuyt se pripravlja na napad na Brunierov svetovni rekord 120.598 km na uro; dosedajni uspehi obljubljajo končni uspeh. 4. Avtomobilizem: Kljub veliki nesreči na dirkališču Monza pri Milanu so nadaljevali tekmo za Veliko darilo Evrope in je prevozil Chiron na Bugattiju 600 km v 3:45:02 na uro 159.498 km. 5. Težka atletika: Rigoulot je potegnil z levico 100,5 kg, z desnico 110 kg, dva nova svetovna rekorda.

6. Rokoborba: Slavnemu rokoborcu Pavlu Ponsu so postavili v njegovem rojstnem kraju Agen (Francija) spominsko ploščo. Pons je bil pred Hackenschmidtom najboljši zastopnik grško-rimske rokoborbe.

7. Lahka atletika: Stanislav skok v višino 186,5 cm, nov človek. rekord. — Nemka Jungkunz oboje-ročno krogla 20,38 m. — Tekme v Parizu: 100 m Körnig 10,8, 200 m isti 21,6, 400 m Engelhardt 47,6, Švicar Martin 47,8, 800 m Engelhardt 1:51,8, Švicar Martin širina prsi zadaj, Ladoumègue 1:52, 400 m lese Taylor 52,6, skok na daljavo Cator 7,93, svet. rekord. — Avstrijke proti Poljakinjam na Dunaju 54:52; 60 m Schurinek 7,8, 100 m ista 12,8, 200 m Brenerova 26,8, 80 m lese Singer 13,2, 4×100 m Avstrijske 50,8, krogla Perkusa 11,22, Konopacka 10,95, kopje Lonka 33,05, diskos Konopacka 36,84. Specialni darili sta dobili Schurinekova in Brenerova.

Za duha in srce

Katoliški dnevi v Magdeburgu

V Magdeburgu so imeli 5. in 6. t. m. nemški katoliški inteligenti svoje jesensko zborovanje. Tega zborovanja, ki je poleg običajnih predavanj nudilo tudi umetniških užitkov, — mislimo na tozadevne glasbene prireditve v stolnici in glavni dvorani, — se je udeležilo veliko število uglednih nemških javnih in kulturnih delavcev. Program dneva je bil nadvse aktualen. V ospredju sta bili temi »Katoliška cerkev v duhovnem življenju sedanosti« in »Katoliška knjiga in katoliški tisk«. O prvem je govoril znameniti teolog in filozof Steffes, o drugem znani urednik revije »Gral«, pater Muckerman.

Steffes je s finim taktom in smislom za duhovne potrebe današnjega časa skušal izkazati kako zelo je notranje življenje cerkve sorodno najglobljim utripom in impulzom duševnega življenja modernega človeka. Če gremo našemu življenju do dna, če brez predsodkov in v resnični ponižnosti prisluhnemo vase, trčimo na meje, ki segajo preko človeka, preko človeškega razuma, njegovega čustvenega in hotenjskega življenja, — pridemo do nadnaravnega sveta, za katerim teži in hrepeni moderna duša, v katerem se naša čustvenost more ustaliti in naš razum pomiriti.

V lepi dialektiki pokaže najprej Steffes, kakšen vpliv ima cerkev na duševno življenje sedanosti. Začenja z intelektom. Izhodišče mu je osnovna misel, da cerkev nima naloge, posredovati znanstveno spoznanje, temveč naloge, podati znanje, ki se tiče odrešenja duše (Heilswissen imenuje to »znanje« Steffes po filozofu Schelerju), to je znanje, ki vodi do spoznanja in obožavanja Boga ter tudi do izveličanja duše. Zato sega cerkev preko znanosti, ne pusti zadnje besede kritičnemu in samosvojemu razumu, poudarja avtoriteto, ki nam omogoča, da postanemo deležni razodejla, sveta, ki preko minljivosti sega v večnost.

Isto treba priznati za našo voljo in naše vrednote. Kakršnekoli so vrednote, ki nas priklenejo nase, kakršnikoli so cilji, ki jih stavimo svojemu hotenju, religiozni svetovni nazor ne dopušča, da bi ostali pri tostranstvu, da bi naša dejanja imela sama v sebi svoj smisel. Pravi in končni cilj vseh vred-

not je živi Bog, kojega svetost in popolnost garantira šele za vse druge vrednote. Zemske stvari so le v toliko vredne, v kolikor zrcalijo božje bistvo in božje naklepe. Resnično globok človek se ne more ukoreniniti v končno-zemskem sistemu, njegova duša mora biti odprta vedno globljim in višjim vrednotam, to doživeti pa se more uresničiti šele ob Bogu.

In še v tretjem oziru je cerkev vodnica modernemu človeku, namreč v čustvenem življenju. Duša in srce sta danes razklana in razbolena. V medlem in neurejenem subjektivnem doživljanju išče danes človek utehe in umirjenja. V tej nevarnosti more cerkev nuditi trdno oporo. Njene vrednote morejo zadovoljiti notranjost in jedro človeške osebnosti. Odrešenje more prinesiti veselje v dušo in jo iztrgati iz enostranske čustvenosti. Kajti v cerkvi se nam razodeva Bog sam, ki kot trdna točka sega v vse naše notranje življenje.

A cerkev ne sega samo v življenje posameznika, cerkev sega kot svojevrstna istinitost v vse kulturno življenje, spremlja to kulturno udejstvovanje, je za vsakokratno kulturno neki princip, ki šele da celotnemu življenju posvečenje in končno vrednost. Zal tu ni prostora, da bi mogli obsirneje poročati o Steffesovih izjavljanjih, da je cerkev v vsaki dobi in vsaki kulturi čisto svojevrsten princip, ki kulturo po čisto določeni poti spravlja v zvezo z večnim in božjim.

Končna misel pa je, da se vsi poedinci, vse strani in vsi pojavi duhovnega in kulturnega življenja urejajo v neko enoto in celoto, ki jo v pravem pomenu moremo imenovati »cerkev«. So to čisto mistična in spekulativna razlagaljanja. A drugače ni mogoče te stvari označiti: Vse religiozne, Boga iščeče duše so združene v občestvu. To občestvo priznava vse te duše, združuje jih v vsej njihovi pestrosti, mnogoličnosti in individualnosti. Vse te duše oblikuje v instrumente in posode, ki bodo sprejele Boga, njegovo milost in njegovo kraljestvo.

V tem pogledu je cerkev najresničnejša in najgloblja zajednica. Le-ta združuje ljudi v točki, ki je onstran zemeljskih razprtij. Ta točka je Bog, absolutni vir vsega vesoljstva. Tako združeni v metafizični istinitosti, morejo ljudje živeti v svetu, — žive v času, a

pred očmi jim je veliki dan, ko bodo stopili v večnost.

Končno izvaja Steffes še posledice, ki veljajo za naše praktično ravnanje, ki jih pa tu ne moremo navesti. Mirno pa trdimo, da katolicizem s tako globokim in modernim pojmovanjem lahko stopi na plan, da lahko priklene nase izobraženca, ki se mu nikakor ni treba sramovati, če je član cerkve. Časi so minuli, ko je naturalizem in pozitivističen racionalizem ter puhli liberalizem z navidezno upravičenostjo podiral cerkveno stavbo. Duhovnost sedanjosti se je zopet preorientirala, danes je religija zopet v ospredju. In če bo cerkev imela takih zagovornikov in interpretov ko je Steffes, lahko z zaupanjem zre v bodočnost.

Druga tema, ki se je obravnavala v Magdeburgu je bilo vprašanje Katoliškega tiska in katoliške literature. O dnevnem časopisu je predaval p. Hardt, nas morejo bolj zanimati izvajanja Muckermanna o katoliški dobri knjigi.

M. si ne zapira oči. Odkritosrečno prizna, da smo katoličani na slabem v pogledu slovestva. Govoriti o »dobri knjigi«, ki naj bi jo dali katoliškemu ljudstvu v roke, je nesmisel, če mislimo, da se da ta stvar organizirati, naročiti ali uravnati s kakimi »smernicami«. Če hočemo dobro knjigo, treba poseči v literarno produkcijo. Literatura je največji zaklad naroda. V literaturi se zrcali duša naroda, te vrednote vplivajo zopet nazaj na narod in so v stanu, da ga oblikujejo in izomikajo v pravem pomenu besede. Če hočemo torej ustvariti dobro knjigo, treba poseči v literarno življenje, in sicer v literarno življenje sedanjosti. Ne zadostuje, da črpamo od zakladov preteklosti, postati moramo aktivni: soustvarjajoči činitelj v literarnem življenju sedanjosti.

Odkrito izjavlja M., da smo katoliki doslej premalo proizvajali v literaturi in da nam zato nasprotniki le izjemoma priznavajo v tem oziru polnovrednost. Tega očitka ne moremo spraviti s sveta drugače kot z dejanjem, da ustvarimo novo izobrazbo in da si cerkev z resnično literaturo pribori vodilno mesto.

Vedeti pa je treba, da so naših neuspehov krive tudi razne nepravilnosti in ovire, ki jih treba spoznati in odstraniti. M. navaja tozadnje važne momente. Vrsta takih ovir izhaja iz današnjih časovnih razmer. Danes nahačamo vrsto ljudi, ki jim gre le za zabavo in ki nimajo več duhovnih interesov. Potem so ljudje, katerim je gospodarska beda in boj za obstanek uničil živce in ki niso več sposobni za resnejše čtivo. K tem pridejo še delavci, ki potrebujejo oddiha, a iščejo ga v kinu, radiju, plehkim in napetem, senzacionalnem in pikantnem čtivu. Od takih ljudi ne smemo dosti zahtevati, potruditi se moramo, da vsaj ob tej ali oni priliki prečitajo resnejšo knjigo.

Z ozirom na take kroge moramo gojiti tudi »lažje čtivo«. V katoliških vrstah se nayačno knjige, ki so le za zabavo, kaj rade obsodijo. Ne smemo pretiravati z zahtevki religije in morale ter prezreti človeške potre-

be po oddihu in upravičenem razvedrilu.

Glavni vzroki pa, da nam manjka dobre knjige, so globlji. Iskati jih je treba v dejstvu, da danes ni več organično zraščene ljudskega življa, da naše celotno življenje ni več prepojeno s krščanskim elementom, da splošno manjka krščanske atmosfere. Cerkev je v velikem obsegu izrinjena iz družabnega in javnega življenja, iz razdvojenе duše ne more priti enoten poln akord. Zlasti ni pogojev za »ljudsko slovestvo«.

Muckerman se zavzema za obnovo starih katoliških ljudskih tradicij, ki naj bi ustvarile novo domačnost in iskreno ozračje. Konkretno navaja, da ima duhovnik v manjših krajih lepo priliko za gojitev gladišča itd. Glavno je, da nas ne obvlada pesimizem, četudi se zdi, da obvlada danes novo poganstvo vso literaturo. Kdor gre v globino, bo vendarle trčil na vrednote, ki tudi katoličanu niso tuje. »Veliki toki, ki gredo danes skozi literarno življenje sedanjosti,« so nam lahko v zgled in bodrilo. M. se pri tem nanaša na sodobne nemške pesnike (Georgeja, Schmid-Bonna, Werfla, Schäferja, Th. Manna.) Gre za nadvse važno stvar. »Šele v trenutku, ko postane očitna velika važnost tega področja, šele ko bomo spoznali, kakšne naloge nas čakajo, smo prišli do tal in čutenja, na katerih bo možno plodono delo,« pravi M. In ne samo to, da moramo katoličani pripevati svoj delež v literaturi. M. meni, da današnji čas naravnost čaka, da bo moderni katolicizem spregovoril svojo besedo. V današnjem času leži neko misijonsko hrepenenje, odrešilno besedo, besedo o milosti in velikem veselju bi moral prinesiti katolicizem. A ta beseda leži zastrta v naših dušah.

F. Č.

Ciganska revija. V Moskvi je izšla prva številka ciganske revije pod naslovom »Romany zorja« (Ciganska zora). Revija bo tiskana v ciganskem jeziku, toda v ruski pisavi. V literarnem delu prvega zvezka je objavljena povest ciganskega pesnika Rom-Lebedeva pod naslovom »Romano beng« iz življenja vedeževalk.

Moderna avstrijska umetnost v Pragi. Dne 8. t. m. se je otvorila v Pragi pod protektoratom zveznega predsednika dr. Mihaela Hanische in predsednika Masaryka razstava moderne avstr. umetnosti, ki jo je priredilo praško društvo likovnih umetnikov »Manes«.

Literarna nagrada, ki jo je ustanovil akademik Brieur za odlikovanje drame s socialno vsebino, se je letos prvič podelila, in sicer jo je prejel Edouard Schneider, biograf E. Duse za svojo dramo »L'Exaltation«, ki je bila že uprizorjena v Zenevi, ne pa še v Parizu.

Internacionalna družba za glasbeno znanost, ki je bila ustanovljena jeseni l. 1927 v Baslu, je imela sedaj na povabilo glasbene biblioteke svojo prvo predsedstveno sejo v Frankfurtu. Njene zaključke bo objavil odbor v posebnem komuniqueju. Med drugim se je sklenilo, da bo družba priredila vsako tretje leto kongres, če le mogoče v zvezi z glasbenimi svečanostmi »Internacionalne družbe za novo glasbo«, izdajala bo internacionalno revijo v 4 jezikih in sicer v nemškem, angleškem, francoskem in italijanskem. Dalje sta Nemčija in Švica izjavile, da sta pripravljene družbo gnožno podpirati, če bodo tudi druge države sledile njenemu zgledu. Naslednje zborovanje l. 1930 se bo bržkone vršilo v Lütfichu.

Gospodarstvo

ORGANIZACIJA REKLAMNIH STROKOVNJAKOV

V vseh državah imajo reklamni strokovnjaki svoje organizacije, ki so združene v evropski kontinentalni zvezi, ki je imela letos svoj kongres v Parizu. Saj je reklama dosegla že take dimenzije da se z njo morejo baviti le še strokovnjaki, katerih število se vedno bolj množi.

Tudi v naši državi se reklama vedno bolj širi in vedno več je direktnih interesov na tem polju. Naravno je, da so se stnili vsi interesiranci za reklamo. Te dni so se sestali reklamni interesi iz cele države na Sušaku. Ob tej priliki sta prišla v Jugoslavijo tudi predsednik »Chambre syndicale de publicités« v Parizu g. Charles Maillard ter g. Emil Trebitsch, delegat avstrijske zveze reklamnih strokovnjakov. Ustanovila se je Zveza jugoslovanskih reklamnih strokovnjakov, h kateri lahko pristopijo vsi, ki se poklicno bavijo z reklamo (to so upravniški časopisov, ravnatelji reklamnih zavodov, anončnih ekspedicij, grafičnih podjetij itd.), sploh vsi, ki se zanimajo za reklamo.

Nova jugoslovanska zveza pristopi k »Union continentale de la publicite«.

Poštnoekspedni promet v avgustu 1928 je znašal 4771.4 (julija 4570) milj. Din. od tega brez gotovine 46.9 (47.6) %. To je najvišji dosedaj zabeležen promet. Skupno v prvih osmih mesecih t. l. znašal promet 34070.9 (v prvih osmih mesecih lani 32947.3) milj. Din, torej za nad milijardo Din več. V avgustu pa so se zmanjšale vloge od 606.7 na 569.6 milj. Din, kar je še vedno nadnormalna svota. Vloge so znašale koncem avgusta: Zagreb 184.3 (178.7), Belgrad 149.1 (171), Ljubljana 113.3 (116.45), Sarajevo 104.8 (117.1), Skopje 18.2 (23.5). Vloge so padle največ v Belgradu. Stanje računov je bilo: Zagreb 4.937 (4.903), Ljubljana 4.860 (4.845), Belgrad 3.020 (2.984), Sarajevo 2.680 (2.666) in Skopje 629 (622), skupaj 16.126 (16.020). Hranilne vloge so se zvišale od 31.18 na 31.97 milijonov Din, število knjižic od 30.145 na 30.669 in povprečna svota vlog od 1.084 na 1.042.50 Din.

»Krivaja, šumska industrija d. d. (preje Eisl-ler i Ortlieb)« v Zavidoviču objavlja bilanco za leto 1927, iz katere je razvidno, da znaša pri kapitalu 90 milj. čist dobiček 4.85 milj. Din (za 1925 0.24). Bilančna svota je od 1925 na 1927 narasla od 216.5 na 238 milj. Din. Kakor znano, ima 93.000 delnic podjetja država (vseh delnic 360.000).

Nova delniška družba. Trgovniško ministrstvo je odobrilo ustanovitev nove delniške družbe: Vazdušna banja »Paragovoc« v Novem Sadu. Kapital znaša 750.000 Din (3000 delnic po nom. 250 dinarjev, sedaj se vplača 70 Din in 20 Din za ustanovitvene stroške).

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. septembra t. l. pri Mašinskem odelanju Direkcije državnih železnic v Beogradu glede dobave vagonov; pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 150 komadov magacinskih vozikov; dne 25. septembra t. l. glede dobave 300.000 koma-

dov opeke; dne 26. septembra t. l. glede dobave telegrafsko-telefonskega materijala. — Dne 25. septembra t. l. pri Komandi kosovske divizijske oblasti v Prištini glede dobave 180 ton premoga; pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave gorivcev, medeninate pločevine in žice. — Dne 25. septembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih tiskovin in mazalnih blazinic. — Dne 26. septembra t. l. pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede zgradbe stanovanjske hiše. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industr. v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 13. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 550.000 kg ovs; dne 14. septembra t. l. pa pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu glede dobave 500.000 kg sena; dne 25. septembra t. l. pri Komandi 38. pešad. polka »Njegosova« v Podgorici glede dobave živil (fižol, riž, testenine, zдроб, mast, kis, paprika itd.). (Pogoj so na vpogled pri omenjenih komandah). — Dne 17. septembra t. l. se bo vršila pri Gradbenem odelanju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede zgradbe nove dvorne čakalnice na postaji Lesce-Bled (Pogoj so na vpogled pri istem odelanju). — Dne 25. septembra t. l. se bo vršila pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave vijakov ter obročkov. (Pogoj so na vpogled pri Depozitni blagajni Ljubljanske železniške direkcije).

Prodaje. Dne 20. septembra t. l. se bo vršila pri Kr. direkciji šum v Vinkovcih ofertalna licitacija glede prodaje lesenega materijala. — Dne 25. septembra t. l. pri Auto-Komandi II. armijske oblasti v Sarajevu glede prodaje starih avtomobilov in njih delov. — Dne 27. septembra t. l. pri Direkciji šum brodske imovine općine v Vinkovcih glede prodaje hrastovih debel. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borza

11. septembra 1928.

DENAR.

V devizah se je danes učvrstil Berlin, popustila sta pa Trst in London, ostali tečaji neizpremenjeni. Promet sredinj. Privatno blago je bilo v devizah: Berlin 1853.75-1856.75, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 800.50-808.50, London 275.70 do 276.50, Newyork 56.7977-56.9977, Pariz 221.25 do 224.25, Praga 168.27-169.07, Trst 296.748 do 298.748.

Belgrad. Borza radi praznika ni poslovala. Curih. Belgrad 9.12875, Berlin 123.78, Budimpešta 90.52, Bukarešt 3.05, Dunaj 73.15, London 25.1975, Newyork 51.9375, Pariz 20.285, Praga 15.39, Trst 27.16, Sofija 3.74, Varšava 58.20, Madrid 86.05.

Dunaj. Belgrad 12.4770.

Dunaj. Dinar 12.45.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

11. septembra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 10 IX..
Amsterdam	2278.50	2284.50	2281.50	—
Berlin	1354.—	1357.—	1355.50	1355.—
Bruselj	—	791.14	—	—
Budimpešta	—	992.34	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	800.50	803.50	802.—	802.—
London	275.70	276.50	276.10	276.16
Newyork	—	57.90	—	56.915
Pariz	221.30	223.20	222.20	—
Praga	168.27	169.07	168.67	168.67
Trst	296.70	298.70	297.70	298.75

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. 7 odst. inv. pos. 88.50 bl. Celjska 158 den., Lj. kred. 128 den., Kred. zav. 170-175, Večve 105-110, Stavbna 56 den., Šešir 105 den., Ruše 265 do 285.

Zagreb. vojna škoda ar. 438.50-440, kasa 438-439.50, termini: 9. 440-441, 11. 449, blago dec. 450-462, 7 odst. inv. pos. 89, agrari 56 do 56.50, Hipo 58, Hrv. 55, Kred. 85-88, Jug 88 do 89, Lj. kred. 126, Nar. 7000, Prašed. 920-925, Srpska 151, Zem. 130-150, Etno 160-180, Gutmann 207, Slavonia 9, Slaveks 95-100, Danica 140, Drava 452.50-457.50, Sečera 490-495, Union 240, Ragusea 487.50-490, Trbovlje 480-490, Piv. Sar. 295, Večve 105-106, Mlin. 19.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 85.20, Živno 119.20, Hipo 7.30, Alpine 45.20, Leykam 9.65, Trbovlje 59, Gutmann 27.50.

Lesni trg

Na ljubljanski borzi so bili zaključeni 3 vag. tramov. Tendence je neizpremenjena.

Žitni trg

Za pšenico je položaj še vedno neizpremenjen. Kupčije je zelo malo, ker ni niti ponudbe niti povpraševanja. Avstrijska in češkoslovaška tržišča so z blagom tako založena, da je nastal v izvozu naše pšenice zastoj, ki se tembolj občuti, ker so tudi domači mlini dobro založeni z blagom. Producenti ne morejo doseči boljših cen, zato je ponudba minimalna in se drži cen, ki so zadnje čase v veljavi. Oves je stalno čvrst. Le plata koruze je v ceni neizpremenjena, dobiti pa jo je že zopet za promptno dobavo iz Trsta.

V Ljubljani notirajo:

Dež pridelki. (Vse samo ponudbe, slov. post., plač 30 dni, dob. prompt.) Pšenica baš nova 79-80 kg, 2%, 285-287.50, za september 287.50-290, za oktober 300-302.50, moka nova, 0 g. bl. fko Ljubljana, plač po sprejemu 430-435, baška koruza 345-347.50, ameriška koruza La Plata,

Lepa Turkinja

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno bleščalo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

promptna, zacarinjena, fko Ljubljana 300-302.50, oves, novi 265-270, ječmen baški 70-71 kg, nov, rešetan, fko Ljubljana, plač po prejemu po 315-320, rž, uzančno blago, mlevska tarifa 295-297.50, ajda, reš. 300-305, Zaključek 3 vagoni. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: sr. bč. 232.50-235, gor. bč. in pot. 235-237.50, bn. 237.50-239. Ječmen: sr. bč. 250-255, Oves: sr. in sl. 220-240, Koruza: 295-297.50. Moka in otrobi brez spremanbe. — Tendence mirna. Promet: 3 vag. pšenice, 4 ovsa, 18 koruze, 17 moke in 1 otrobov.

Hmelj

Obenem s poročilom Hmeljske sekcije gremija trgovcev bomo prinašali redno tudi poročila iz Zala, pripominjamo, pa da so to poročila producentov in se naravno lahko razlikujejo od trgovskih.

Celje. 11. sept. (Poročilo hmeljske sekcije gremija trgovcev v Celju.) V okolici Polzela in Braslovče je kupčija v splošnem mirna. Povpraševanje je le po prvovrstnem blagu. Cene so neizpremenjene: za prvovrstno blago 35-39 Din, za slabše blago 30-33 Din. Obisk nakupovalcev je zmeren. Producenti ponujajo. V vranskem in šentpeterskem okolišu se je cena izboljšala in sicer se nudi za boljši hmelj do 38 Din, za slabšega je ostala cena neizpremenjena (30-33 Din). Obisk nakupovalcev je slab. Producenti ne ponujajo samo slabšega blaga, ampak tudi boljše kvalitete. V goranje-savinski dolini ni nikake kupčije.

Zalec. 11. sept. (Izv.) Kupci večinoma prejemajo nakupljeno blago in je kupčija radi tega mirna. Cene polagoma naraščajo pri čvrstem položaju. Za večjo partijo se je plačalo v Gorah 45 dinarjev za kg. Sicer se gibljejo cene med 38 do 40 Din za prvovrstno blago, ki se največ trguje. Drugovrstno blago iz obmejnih krajev najde le izjemoma kupca po ceni 20-25 Din. — Kakor nadalje poročajo, je neki trgovec plačal za tako blago le 12 Din, dočim je ponujal za savinsko blago le 24 Din. To je osamljen slučaj.

Kože in usnje

Za goveje kože je ta teden položaj nekoliko oslabil. Domače tvornice so prevzele vso ponudbo na tržišču. Za goveje kože večjih pasov plača: lažje do 30 kg 19-20 Din, za težje nad 30 kg 21 do 22 Din. Tudi za telečje kože je prešlo čvrsto razpoloženje v mlačno. Nakupne cene so: z glavo dolgonoge 30-32 Din, brez glave kratkonoge 38 do 39 Din, Za konjske kože se plača: la od 220 cm dolge dalje 200 Din po kom. Usnje notira: kruponi 77-85 Din, vratovi 42-47 Din, okrajine 31 do 35 Din, Goodyear 47 Din, blank 72-76 Din, jermena 105-115 Din, kravina črna 75-100 Din, gladek črni kips 87-135 Din, rjavi kips 85-140 Din, povlečen kips 57-67 Din, podplati 44-64 Din, cepano usnje 62-72 Din, ovčje usnje 80-110 Din, telečji boks 9.50-15.50 Din, 20-25 Din, goveji boks 15-19.50 Din.

Sveta življenje in vrvenje

Tudi ministri so raztreseni

Minister Painleve je velik učenjak, dober govornik, dober človek in resen politik. O nobenem ministru v Parizu se ne pripoveduje toliko dogodkov. Painleve pa ima poleg dobrih lastnosti tudi neko slabo, ki ga pa dela le še bolj simpatičnega. Painleve je namreč silovito raztresen. Pred kratkim se je o ministru razširila dogodbica, ki sicer morda ni resnična, je pa zelo verjetna. Painleve bi moral priti k pogrebu nekega zaslužnega generala in avtomobil je že čakal pred vratmi. Minister pa je bil v razgovoru s svojimi učenimi prijatelji in ni dopustil, da bi ga kdo motil. Njegov tajnik je ponovno dal znamenje, da je treba oditi, a minister je samo z roko odbijal povabilo. Šele potem, ko je pretekla že ura, ko bi bilo treba odpotovati, je vprašal tajnika: »Zdaj pa povejte, kaj pa ste pravzaprav hoteli.« Tajnik mu je odvrnil: »Gospod minister, pogreb generala! Sedaj mu že ne morete več izkazati zadnje časti, kajti mož leži že davno pod zemljo.« »Tako,« je dejal Painleve, »no, če je pa tako, potem pa prihodnjič.«

Iz mladostne dobe ministra se pripoveduje, da je bil kot mlad učitelj zelo skromen človek. Njegovo gospodarstvo je vodila stara hišnica, ki je imela tudi drugod opravka in je morala oditi. Painleve je napisal s kredo na vrata: »Pridem takoj nazaj, Jožefa,« in čakal jo je potrpežljivo. Nekega dne pa je bila hišnica ves dan odsotna. Painleve je pričakoval na večer obisk, bil je pa tudi sam prisiljen, da je za nekaj časa zapustil stanovanje. Zapisal je na vrata: »Pridem malo pozneje domov,« in šel mirno na pot. Ko pa je prišel nazaj, zatopljen v neko matematično vprašanje, je bral na vratih, kar je preje sam napisal. »No, potem pa moram pač nekaj časa mirno čakati,« in se je vsedel na stopnice pred duri.

Imeti Rusa za očeta

Rusi so v svojem begu po Evropi doživeli različno usodo. Mnogi izmed njih so se v inozemstvu poročili, sprejeli tuje državljanstvo in se vživeli v novo domovino. Tako je tudi na Bavarskem dobilo neko dekle Rusa za moža. Kakor znano, pa Bavarci tujcev nimajo radi, kadar gre za to, da se kdo med nje stalno naseli. Ko je bila mlada žena na porodu, je prišla k njej po dolgih letih iz nekega daljnjega kraja neka stara teta in je tožila svojim prijateljicam, da bo njena nečakinja dobila otroka. »Kaj pa je to kaj takega,« so jo zavrnile prijateljice. »Pa oče je ja Rus,« je menila teta. Prijateljice pa so le menile, da v stvari vendar ni ničesar hudega, nakar jim je stara teta filozofsko in obenem ježno zabrusila v obraz: »Ja, ja, z Rusom. Kdo bo pa potem otroka zastopil.«

Šel po nevesto — prišel pa v zapor

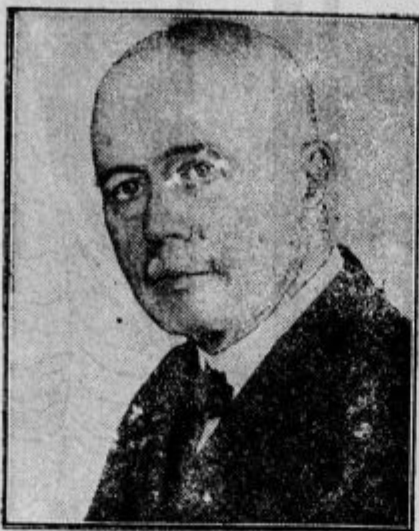
V Sudanu se je pojavila čudna razvada, ko se pripravljajo mladeniči na zakonski stan. Če sta tu dva tekmeča, potem se zedinita na to, da se medsebojno obdelujeta po hrbtu s palico ali z bičem. Kdor dalje časa zdrži, ta odpelje nevesto domov. Policija je sicer te tekme prepovedala, a iztrebiti jih ne more. Pred kratkim se je v Sudanu v neki vasi v bližini Kartuna zopet pripetil tak slučaj. Dva mladeniča sta imela rada isto deklico in sta se sprla v pričo nje. Močnejši je izzival slabjšega na dvoboj in ta se mu je udal. Oba sta se oborožila z biči in sta se začela obdelovati po hrbtu. Okoli njiju se je zbrala velika množica mladege sveta, da bi prisostvovala dvoboju. Deklica, za katero je šlo, pa je sama podžigala tekmeča in ju vzpodbujala z vpitjem. Ta boj je trajal dalje kot je bilo običajno. Močnejši, ki je dvoboj izzval, je končno udaril z vso silo svojega nasprotnika, da je padel v nezavest in v kratkem času izdihnil. Pa tudi zmagovalec ni prišel do cilja. Policija je zvedela za ta slučaj in mesto na ženitovanje je romal v zapor.

Knez, ki nima denarja

Te dni se je indijski maharadža mudil v Angliji. Potem ko je opravil svoje uradne obiske, je izrazil željo, da bo kot zasebnik obiskal kako večje mesto. Nekega jutra je odšel iz svojega hotela kot navaden smrtnik. Mudil se je zdaj tam, zdaj tam in šel tudi na streho avto-

Kakršno življenje... Pussy Uhl, grofica Trenberg, znana berlinska družabna dama je bila te dni ustreljena. Morilec je nato izvršil samomor.

William Whittig, Hooverjev naslednik v trgovinskem ministrstvu.

omnibusa, da bi iz višine opazoval življenje na cesti. Na svoje veliko začudenje pa je opazil, da nima niti vinarja s seboj, da bi tako poplačal vozni listek. Sprevodnik stopi k njemu. Maharadža išče zastoj po žepih, niti belica ni imel. Občinstvo je prezirljivo gledalo na pot-

Cierein, Stresemann, Chamberlain trije bolni zunanji ministri. Noben od teh treh se, kot se čuje, ne bo tako hitro vrnil v aktivno politiko.

Poljska mladina se vadi v obrambi plina. »Vsak Poljak mora imeti masko!« je sedaj večkrat podarjena parola.

nika, ki ni imel niti toliko, da bi poplačal vožnjo v avtomobilu. Le neki delavec je sočustvoval z njim in da bi rešil maharadžo iz zadrege, je plačal zanj vozni listek. Maharadža se mu je zahvalil in prosil za njegov naslov. Delavec je tjavendan zamahnil z roko, a maharadža je le silil vanj, da mu da naslov. »Jaz sem vladajoči knez iz Indije.« »Jaz sem pa pokojni belgijski kralj Leopold,« ga je ironično zavrnil angleški delavec.

Grška je postavljena na glavo

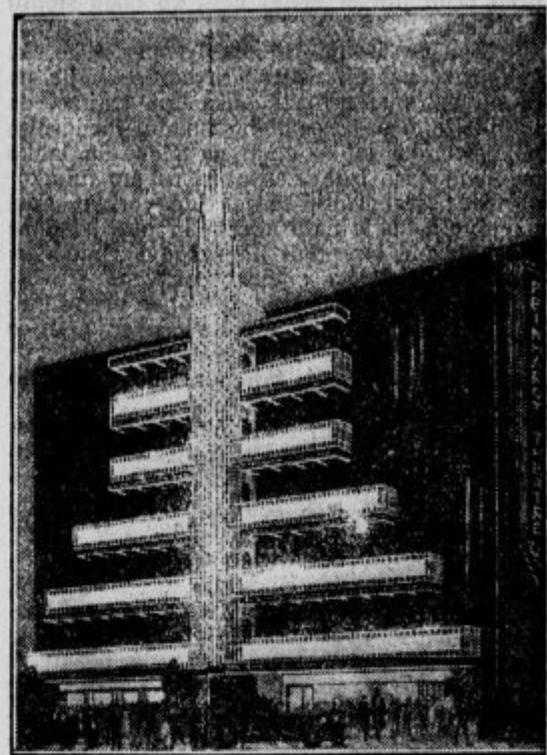
Grška bolezen dengue je postavila vse družabno življenje na glavo. Mesto Atene je porabilo redno 260.000 kg kruha na dan, sedaj ga pa le še 55.000. Te številke pomenijo, da je v Atenah le prav malo ljudi, ki morejo pravilno jesti. 85 % prebivalstva je že okuženega. Banke, ministrstva, pošte in druga uradna splotja so večinoma zaprta, ker je uradništvo bolno. V telefonski centrali je samo ena telefonistinja še zdrava. Trgovine imajo na vratih napis: Zaprto radi dengue. Kot najboljše protisredstvo velja led. Ladje vozijo dnevno gore ledu in limonade. Navadna zdravila ne pomagajo nič. Zdravniki si ne znajo pomagati. Pri obolelih znaša temperatura redno 39 do 40 stopinj, človeški udje ohromijo in bolnik oslabi tako, da ne more po cele tedne pravilno iti. Zdravniki trdijo, da je bila kuga prenešana iz Sirije ali pa severne Afrike.

Kruha niso imeli

Češki listi poročajo iz Budjevic, da se je tam pripetila v bližini mesta strahovita družinska žaloigra. Delavka Sedlaček je bila s 1. septembrom odpuščena iz opekarne. Bila je poleg tega še v drugem stanu. Njen mož ima težko srčno napako in je že večkrat obležal. V obupanosti je delavka Sedlaček, potem ko je videla, da ni moža doma, zgrabila 12 letnega Josipa in 3 letnega Miroslava ter ju ubila s topim predmetom. Oba otroka sta bila mrtva. Nesrečnica si je nato odprla žile, rešilna postaja pa, ki je bila o tem še pravočasno obveščena, jo je ohranila pri življenju. Sedlaček je 25 let stara in bila iz bolnice prepeljana v jetnišnico.

Električen pouk klavirja

V Frankfurtu so iznašli nov način poučevanja na klavirju, ki ima namen olajšati prve težke korake gojencev in jim vliči več veselja in več korajžje. Na pomoč je prišla elektrika. Kakor hitro udari učitelj parkrat na tipke, se posvetijo nad tipkami električne lučice, ki kažejo dolžino in trajanje tona. Učenci imajo igranje nadvse nazorno pred seboj in učitelji pravijo, da imajo na ta način z učenci mnogo manj truda. Elektrika je priskočila na pomoč še na drug način. Na steni imajo veliko klaviaturo. Učitelj udari na tipko, istočasno pa se razsvetli klaviatura in učenci imajo električno udarjen ton, katerega je učitelj zaigral, na klaviaturi. Ta novi način poučevanja pa ima poleg prednosti za učence tudi prednost za sosedo, katerim je prihranjeno, da ne poslušajo od ure do ure trajajoče napake.

Znani berlinski režiser prof. Reinhardt bo dobil v New Yorku svoje gledališče. Načrt zanj je že napravljen. Pročelje bo iz črnega stekla, da bo mogoče že v stavbi uganjati velikansko reklamo.

so mu dejali: »Če bi bil denar prinesel nam, bi ti bili preskrbeli zakonito nagrado. Tako pa išči Amerikanca sam.«

V dveh ~ treh vrstah

Japonsko letalo se je zdrobilo in sicer v bližini Fusana. Pilot in štirje potniki so našli smrt. Osební promet z letali je na tej progi sedaj ukinjen.

Japonski kraljevski par je dobil od svojega dobavitelja Higasija sadje, ki je bilo zastrupljeno s strihninom. Nek kemik na dvoru je strup odkril in Higasi je bil takoj aretiran.

Brezposelnosti v Franciji ne poznajo več. Vseh skupaj imajo trenutno le 904 brezposelnih, od teh odpade na Pariz 561. Srečna država! Seveda, če je statistika točna.

Italijanskega prebivalstva je bilo l. 1882. 25 milijonov. Danes šteje Italija 40.769.000 ljudi. Izven Italije pa živi še 9 milijonov 250.000 Italijanov. Italijani so se od l. 1882. podvojili.

V Louisiani v Ameriki so se uprli kaznjenci. Iz državnih zaporov so vdrl v prostore, kjer je imela shranjeno orožje straža. Nagrabili so polno streljiva in pušk. Prišlo je do prave bitke med stražo in kaznjenci. Kaznjenci so zbežali k bližnji reki, ubili čolnarja in skušali zbežati na njegovem čolnu. Štirim se je res posrečilo, dočim je 11 ostalih upornikov našlo v bitki smrt.

Nevihite se je ustrašila. Soproga avstrijskega častnika Leopoldina Novak je šla na sprehod v dunajsko okolico. Nenadoma se je stemnilo nebo in pričakovati je bilo hudo nevihto. Gospa se je nevihte tako ustrašila, da je padla mrtva na tla. Zadel jo je kap.

Boljševiki med seboj. Berlinski listi poročajo iz Podolskega o krvavi seji tamošnjega sovjeta. Glavar okrajne milice Fadejev je med sejo potegnil iz žepa revolver in oddal mnogo strel na navzoče. Prvi strel je ubil tajnika, drugi predsednika in tretji uglednega člana okrajnega sovjeta. Nazadnje se je morilec sam ustrelil.

Italija ne mara zrakoplovov. Italijanska vlada je sklenila, da odpravi zrakoplove v vojaškem letalstvu in se že pogaja z neko tujo vlado, da proda posestrimo »Italie«, ki bo dogotovljena prihodnji mesec.

Znani angleški kapitan Spencer, ki je sedaj že 528 krat brez poškodb skočil s pomočjo padala iz zrakoplova, se je sedaj smrtno ponesrečil. Padel je iz zrakoplova in bil na mestu mrtve. Prizor je opazovalo več tisoč ljudi.

»Če dobim še eno hčerko,« je dejal Tolstoj, »potem jo raje pošljem na baletno šolo kot na univerzo. Na baletu se spačijo le noge, na univerzi pa se zmeša — glava.«

»Mož, ki prizna krivico, je modrijan,« je izvajal nek govornik, »isti mož pa, ki nekaj malega prizna, čeprav je v pravici, je...« — »Poročen, zakljuje nekdo iz občinstva.

»Ti bi bila prišla raje v Parizu na svet?« »Bog ne daj! Saj ne razumem niti besedice francoski...«

Koliko mrčesa pobije ptič

Vedno bolj prihaja svet k spoznanju, da nudijo ptiči človeštvu velike koristi s tem, ko ubijajo škodljiv mrčes. Neka medicinska revija poroča, da se je izračunalo, koliko mrčesa pride na enega ptiča. Z električnimi aparati so preskusili, koliko teh živalic je prinesel ptič svojim mladičem v gnezdo. Ugotovili so, da je zapustil od 3. zjutraj do 6. zvečer 500 krat gnezdo, da prinese mladičem hrane. Starec in starica sta vsakokrat, ko sta se vrnila, prinesla dvojce živalcev, tako da je ta par pobil dnevno 1000 mušic in podobnih insektov. Ptič rabi itak dvainpolkrat toliko hrane na dan, kolikor tehta sam. Seveda se mušice rode sorazmerno hitreje. Tekom poletja je samo ena muha mati 120 milijonov mušic.

37.000 dolarjev je najdel.

V Berlinu je nek šofer avtotakse peljal na kolodvor nek ameriški par. Ko se je vračal, je našel v vozu majhen kovček, v katerem je bilo 37.000 dolarjev in pa dokumenti. Ker je bilo že pozno ponoči, je kovček opazil šele zjutraj, ko je pregledoval avtomobil. Ameriški par se je vrnil v hotel, kamor je prišel tudi šofer, in mu predal najdeno stvar. Američanec je ponudil kot nagrado 50 mark. Šofer ga je opozoril, da je ta nagrada premajhna, zakar se pa Američanec ni brigal. Najmanj, kar bi moral dobiti, bi bilo 3700 dolarjev. Na policiji

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček, račun Ljubljana 10349. Tel. št. 23-28.

Službo dobe

Kmečko dekle

stara 14—18 let, verna, pridna in čista, se sprejme takoj. — Ponudbe ali naslov pove uprava Slovensca pod št. 8628.

Mizar, pomočnika

30—35 let, neoženjenega, sprejem v stalno službo. Sprejme se tudi vajenec. Nastop takoj. — Srečko Zupan, sploš. mizarstvo, Ljubljana, Rožna ulica št. 35.

Učenec

za sedlarsko obrt, se takoj sprejme z vso oskrbo po dogovoru. Fr. Iskra, sedlar in tapetnik, Vič št. 16 pri Ljubljani.

Prodajalko

prijetne zunanosti, ki je že bila zaposlena v trgovini izgotovljene ženske konfekcije, išče m. Nastop takoj. — Ponudbe na upravo Slovensca pod »Usmiljena srca«.

Službe izvejo

Državni uslužbenec

ki ne zasluži toliko, da bi si lahko najel skromno stanovanje, išče mesto »HISNIKA«. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe na upravo Slovensca pod »Usmiljena srca«.

Stanovanja

Kot sostanovalka

se sprejme gospodinja. — Kje, povedo v upravni štvi Slov. pod št. 8677.

Poizvedbe

Mlad lovski pes

tičar, rujava barve, šape bele, je utekel. Kdor ga je našel, se prosí, naj ga vrne proti nagradi na naslov: Strelška ul. 25.

NAJBOLJ RAZŠIRJENI DNEVNIK

Vnajem

Večje posestvo

se odda v najem z gospodarskimi poslopi, žirino in orodjem ali drugače na polovico dohodkov. Posestvo je v dobrem stanju, priprava za živinorejo, blizu železniške postaje. Primerno za družino z več odraslimi člani. Sprejmejo se le pošteni, ki imajo veselje do živinoreje. Oglasiti se je do 20. t. m. — Naslov v upravi Slov. pod št. 8622.

Trgovski lokal

odda v najem Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v svoji hiši v Ljubljani, Gradišče št. 2. Podrobne informacije dobe reflektantje v pisarni urada Miklošičeva cesta št. 20, soba 201.

Trgovski lokal

z opremo, na Gorenji, ob glavni cesti, se takoj odda v najem za dobo 6 let. Najemnina 2400 Din letno. — Ponudbe poslati na upravo Slovensca pod »Lokal«.

Posestva

Enodružinska hiša

visokoprtilična, z vrtom, v Ljubljani, poceni naprodaj. Stanovanje takoj. Naslov se izve v upravi Slovensca pod št. 8649.

Prodaj ali zamenjam

realitetno posestvo v Celju, Slovenija, vila s petimi sobami, kopalnico, plinovo in električno lučjo, parketirano, v katero se je možno takoj vseliti, velik vrt (4500 m²), garaža, poslopje za delavnico. Cena 350.000 Din, sedanji letni čist donos 30.000 Din, za posestvo ali hipoteko v Avstriji potom pooblaščenega realitetnega posredovalca. Heinrich Scagnetti, Graz — Girardigasse 8.

Lepo posestvo

manjše, v neposredni bližini Celja, kupim. — Ponudbe z natančnimi podatki (velikost hiše in vrta, stanje, lega) in ceno na upravo Slovensca pod »Veljko« št. 8665.

Kupimo

Bukova drva

z navedbo cene, ponudite družbi »Mirja«, Ljubljana, Vilharjeva ulica — za glav. kolodv.

Hrastove hlode, frize in deske 27 mm

kupujem v vsaki množini. Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Jabolka!

Stalno kupujem vagonске množine jabolk za prevažanje in iščem tudi stalne dobavitelje za lepo namizno sadje in krompir. Ponudbe z natančno označbo cene franco vagon na upravo pod »Vsako množino« 8479.

Bukova drva

lepa, in vsako množino rezanega blaga 3. vrste, ter Kürnbergware, kupim. Ponudbe samo s ceno franco vagon pod »Plačam takoj« 8601 na upravo.

Parno lokomobil

za žago, 30—35 HP, v dobrem stanju, kupim. — Ponudbe pod »Parna« št. 8602.

Kupim gepelj

ležaji in zobovje morajo biti v dobrem stanju. — Navedbo cene je poslati Francu Lončar, monter, Črnomelj.

Prodajmo

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imanj tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem. čistilna perja, Zagreb, Ilica 82.

Razpis oddaje del

pri popravilu cerkvenega stolpa župne cerkve pri Sv. Barbari v Halozah. — Na javni dražbi se bodo dne 16. sept. od 10. do 11. ure dop. oddala

tesarska in kleparska dela.

Podjetniki se vabijo.

Za cerkveno-konkurenčni odbor:

J. Debeljak, načelnik.

Sv. Barbara v Halozah, 9. septembra 1928.

Vijoline

kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Musiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Brivsko dvorano

z vodovodno napravo in dobro uvedeno, v centru, nasproti velike bolnice, prodajam zaradi odhoda v inozemstvo za 15.000 Din. Najemnina jako nizka. — Franc Zupanc, Zagreb, Komarova ulica 16.

»Jupiter«

univerzal. kuhinjski stroj, ki nadomešča 12 aparatov, nudi Brezalkoholna produkcija — Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Pločevinasta banja

naprodaj. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 8676.

Obrt

Kopalne banje in peči

klozeti in lfkali najceneje pri Fr. Stupici, železnina, Gosposvetska c. 1.

Pozor izdelovalci umetnih cvetlic!

Štance

za izdelavo vseh vrst cvetlic po vzorcu ali na zahtevo izdeluje za ročno izsekavanje ali na stroj Franc Kosmač, splošno ključavničarstvo, Ljubljana, Jeranova ul. 5. Istotam se izdelujejo železne mize in stoli za gostilne in kavarniške vrtove. — Delo solidno. Vzorci na ogled. Cene zmern.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Pozor!

Slike za legitimacije izvršuje najhitreje in cenovno Franc Kunc, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica.

Razno

Jetika! Pljuča!

Edini privat. pljučni zdravilni zavod (Privat - Lungeneheilstalt) Jugoslavije Dr. Pečnik, občina Sečovo, p. Rog. Slatina.

Darujte

Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12!

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOJK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24, Voletrgovina z žitom

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov, dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga

V. SCAGNETTI

v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

ZLATA JAMA

JE STALNA REKLAMA V

SLOVENCU

Sadje v gospodinjstvu.

Konzerviranje sadja in zelenjavi. Spisal M. Humeck. Cena Din 24.-.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

KALVARIJA

Dosedaj največja gledališka predstava na prostem. Matičičeva bojna igra se na splošno zahtevo ponovi dne 15. in 16. septembra, vsakokrat ob 8. uri zvečer na Kodeljevem. — Predprodaja vstopnic »ORIENT«, Dunajska cesta 14.

Oklic Slovenske Matice

Slovenska Matica vabi k pristopu za 1929. leto. Izšle bodo za Veliko noč naslednje knjige:

1. Cankar Izidor, dr., Zgodovina likovne umetnosti, 3. zaključni snopič I. dela (Starokrščanska doba in zgodnji srednji vek, arhitektura).
2. Wladyslaw Reymont, Kmetje I. del. Ta poljski roman, ki je dobil Noblovo nagrado, je prevedel dr. Joža Glonar).
3. Knezove knjižnice XXIII. zvezek. (Izvirno slovensko leposlovje).
4. Kidrič Fran, dr., Zgodovina slovenskega pismenstva in slovenske literature do srede XIX. stoletja.

Članarina za redne člane znaša 50 Din in se plačuje pred prejemom knjig ali v celoti ali v obrokih ali pa ob sprejemu knjig.

Člani naj se obračajo na poverjenike, kjer jih že imajo, drugače pa naravnost na društvo v Ljubljani.

Članarina se plačuje po čeki najkasneje do konca tega leta, razen pri onih, ki plačajo ob sprejemu knjig.

Štev. 33.171—1928.

Zakup bufeta in brivnice

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu daje v zakup v svojem novem javnem kopališču »Terapija« urejeni bufet (brez točenja alkohola) in brivnico (z manikiro in pedikuro) ter se interesenti pozivajo, da do 21. septembra 1928 ob 12. uri popoldne vložijo svoje ponudbe. Informacije daje ekonomski odsek Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Mihanovičeva ul. št. 3/IV soba št. 417 od 8—12. ur popoldne, v katerem času se morejo ogledati prostori bufeta in brivnic kakor tudi vsi prostori in naprave kopališča.

V Zagrebu, dne 8. septembra 1928.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev.

dr. Karel Šavnik

ministrski načelnik n. r., direktor poštne hranilnice in honorarni profesor juridične fakultete

danes dne 11. septembra ob 8. uri zjutraj, previden s tolažili sv. vere, mirno preminul. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v Ljubljani v sredo dne 12. septembra ob 2. uri popoldne od doma žalosti, Erjavčeva cesta 14. do mestne meje, od koder se prepelje v Kranj v rojstno hišo. — V Kranju se bo vršil pogreb ob 5. uri popoldne na mestno pokopališče.

Ljubljana - Kranj, dne 11. septembra 1928.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»K orožju! Zaseda!«

Pan Ciprianovič je bil v trenutku pred zapreko in vse razumel: saj ni bilo nobenega dvoma! gat so bili res prekopali in onstran širokega jarka so ležali počez celi bori z vejami vred. Bili so nagrmadeni in so tvorili velikansko utrdbo. Ljudje, ki so na ta način zaprli cesto, so imeli očitno namen spustiti spreved na gat, odkoder ni bilo mogoče uiti stran, in slednjič napasti potnike od zadaj.

»K puškam! k orožju!« je zadonel glas župnika Vojnovskega. »Že gredo!«

In res so se sto korakov za njimi na gatu prikazale druga za drugo neke temne, čudne, četverkotne, človeškim sploh nepodobne postave in naglo stekle proti vozovom.

»Ogenj!« je zapovedal župnik.

Razlegel se je grom in živi ognjeni žarki so pretrgali nočno temo. Samo ena postava se je zgrudila na tla, ostale pa so takoj pribele še hitreje teči k obleganemu, in za njimi so se prikazovale vedno gostejše tolpe.

V dolgih vojnih letih preizkušni župnik Vojnovski se je takoj domislil, da nosijo ti ljudje v naročju kupe trsja, vrbovni ali slame, in zato je imelo prvo streljanje tako neznaten učinek.

»Ogenj! Po vrst! po štiri skupaj! in v kolena!« je zakričal.

Dva hlapca sta imela s sekanih svincev nabite sprednjače. Ko sta se postavila v vrsto z drugimi in sprožila v kolena napadalcev, se je začelo bolestno kričanje. Topot se je zrušila vsa prva vrsta snopov v blato na nasipu. A naslednja vrsta nasprotnikov je skakala čez ležeče in se vedno hitreje bližala vozovom.

»Ogenj!« je tretjič zadonelo povelje.

Zopet so se razlegli strelji in topot so bili še učin-

kovitejši, kajti napad se je za trenutek ustavil ter se je v gneči pričela zmeda.

Župnik se je opogumil. Zdaj je namreč spoznal, da so se napadalci usteli pri izbiranju prostora. V slučaju njih zmage jim sicer res ne bi ušel nihče izmed obleganih, — s tem so menda tudi predvsem računali, — zato pa napadenih niso mogli obkoliti od vseh strani. Primorani so bili napadati edino na gatu ter v ozki vrsti, kar pa je izredno olajševalo obrambo. Na ta način bi lahko branila petorica ali šestorica pogumnih in močnih ljudi dohod magari vso noč.

Tudi napadalci so pričeli streljati, a očitno so imeli slabe puške in zato niso napravili velike škode. Pri prvem streljanju so ranihi samo enega konja in nekem uslugi prestrelili bedro. Zdaj so pričeli Bukojemski prositi, da bi jih pustili naskočiti sovražnika. Zagotavljali so, da pometejo vse na desno in na levo v močvirje, kogar pa ne pometejo, ga pogazijo v blato na gatu. Toda župnik, ki je varoval to sredstvo za skrajno silo, jim je odrekel dovoljenje. Zapovedal jim je, naj mesto tega kot izborni strelci oddaleč obsipujejo nasprotnike s krogli. Panu Ciprianoviču pa je naročil, naj pazno čuva na oni strani ob zaseki in jarku.

»Če nas napadejo odtod,« je rekel, »ničesar ne opravijo, pa tudi tako nas ne dobé kar za slepo ceno.«

Potem je za trenutek pohitel h kočiji, kjer sta sedeli pani Dzvonkovska in panna Sieninjska. Obe sta naglas molili očenaš, a nista kazali velikega strahu.

»To je malenkost!« je rekel, »nič se ne bojta!« »Ne bojim se,« je odgovorila deklica. »Rada bi samo zalahala...«

Strelji so preglašili njene nadaljne besede. Za trenutek zmedeni napadalci so zopet navalili na nasip s čudovitim, vprav slepim pogumom. Saj je bilo jasno, da od te strani ne morejo imeti pravega uspeha.

»Hm!« je pomislil župnik, »da ne bi bilo žensk, bi jih lahko sami naskočili.«

Prišel je že ugibati, ali ne bi kazalo spustiti na sovražnike četvorico Bukojemskih z enakim številom krepkih hlapcev, a medtem je pogledal vstran in vztrepetal.

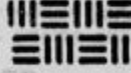
Na desni in na levi so se na močvirju prikazale skupine ljudi. Skakali so po travnatih otočjih ali kupih trsja, ki so jih morali pravočasno namenoma nagosto pometati v barje, in so pričeli teči k obleganemu.

Župnik je takoj obrnil proti njim dve vrsti hlapcev, a v istem hipu je spoznal vso veliko nevarnost. Služinčad je bila res izbrana; vzeli so bili s seboj samo ljudi, ki so se ponovno izkazali ob raznih neprilikah, toda premalo jih je bilo, zlasti še, ker je moralo nekaj slug čuvati nadomestne konje. Postajalo je jasno, da ponovno streljanje radi prevelikega števila napadalcev dosti ne izda. A predno bi utegnili potem zopet nabiti puške, je moralo priti do spopada in klanja, v katerem so morali slabejši podleči.

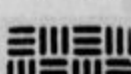
Preostajalo je torej le eno: po nasipu si odpreti pot nazaj, to je vozove pustiti, Bukojemskim pa naročiti, naj vse na poti pomandraj, in se prodreti tik za njimi imajoč ženske sredi konj. Ob straneh, na desni in na levi so še vedno streljali. Župnik pa je medtem velel obema damama zajahati konje in je pripravil oddelek za napad. V prvo vrsto so se postavili štirje bratje, za njimi šestorica hlapcev, potem panna Sieninjska in pani Dzvonkovska, njima ob straneh župnik ter pan Serafin. tik za njimi pa zopet s osem hlapcev v četverostopih. Čim bi se izvršil protinapad in bi se posrečilo zapustiti gat, je nameraval stari gospod župnik pohiteti v prvo vas, zbrati vse kmote in se vrniti, da bi dobil nazaj vozove.

Trenutek pa se je vendar še obotavljal. Šele ko so bili napadalci na obeh straneh samo še nekoliko korakov daleč od nasipa in ko se je nepričakovano dvignilo divje tulenje tudi od zaseke sem, je zakričal:

»Bij!«

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 25 zvezkov: A. Sheehan, Nočleg. Povest trškega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marja, Hanka. Ljubljano-škofljanska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Hagernd, Hiti cesarja Montezuma, 33 Din, vez 42 Din. — Storček in njegova burkasto življenje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregej, Otročji solnce, 24 Din, vez 32 Din.

Najboljše kolo Gritzner

vam priporočamo po znani ceni ter najboljši

Dubied

pletilni stroj samo pri

Josip Petelinc Ljubljana

Ob vodi poleg Prešernovega spomenika - Telefon 2913.
Za črna vešesjma
Paviljon H I. prostor levo

Rečica ob Paki, 11. sept. 1928.

Hmeljarji!

V kratkem odpotujem zopet v žatec in Nürnberg in vzamem še par vagonov hmelja v komisij-sko prodajo. Ako želite v kratkem času ga prodati in to po boljši ceni kakor doma, pošljite mi vzorce z navedbo količine, nakar vam bom sporočil, kdaj da bi mi hmelj poslali v hmeljarno v Šoštanj. Plačilo za prodani hmelj prejmete po Celjski posojilnici d. d. podružnica Šoštanj, katera je tudi do sedaj vsem mojim strankam izplačevala.

Boljše cene je mogoče doseči le sedaj, ker je večje povpraševanje po našem hmelju, zato je ne odlašajte, ker bi bilo odlašanje le vam v kvar. Zagotavljam vam vestno in zanesljivo posredovanje!

Josip Petrič,
trgovec v Rečici ob Paki.

Veliko stavbno podjetje v Ljubljani sprejme takoj sposobnega in izkušenega

koncesijoniranega stavbenika

Ponudbe s pričevali in opisom dosedanjega službovanja na upravo lista pod »Stavbenik« št. 8656.

Nabava vodovodnih cevi iz kovnega železa

Direkcija državnega rudnika Velenje nabavi dne 1. oktobra 1928 pismenim pogodbenim potom vodovodne cevi iz kovanega železa. Ponudbe je kolokovati s 5 Din. Pogoji in specifikacija se dobe pri podpisani.

Iz pisarne Direkcije drž. rudnika Velenje. 6808/II.

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše **WECK** in aparati znamke za vkuhanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.

Tovarniška zaloga **WECK** pri tvrdki

„FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/I.
Celje: Josip Jagodič. — Maribor: Karl Lotz.

Ogromen prihranek izdatkov

za vsakovrstno blago, za moške in ženske obleke, za razno perilo, kamgarne, sukno, blago za ženske plašče, raznovrstne parhete za obleke in perilo.

Sezijska razprodaja

Kamgarni za moške obleke od 110 Din, razno sukno za moške obleke od 40 Din, za ženske plašče od 60 Din, volneno blago za ženske obleke, dvojna širina, od 35 Din, različni kambriki od 10 Din, vsakovrstni parhete od 9 Din naprej. Suknena obleka 3-20 m blaga z vso dobro podlago

samo 230 Din

Vse navedeno se dobi samo v manufakturni trgovini

IVAN KOS, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta št. 23.

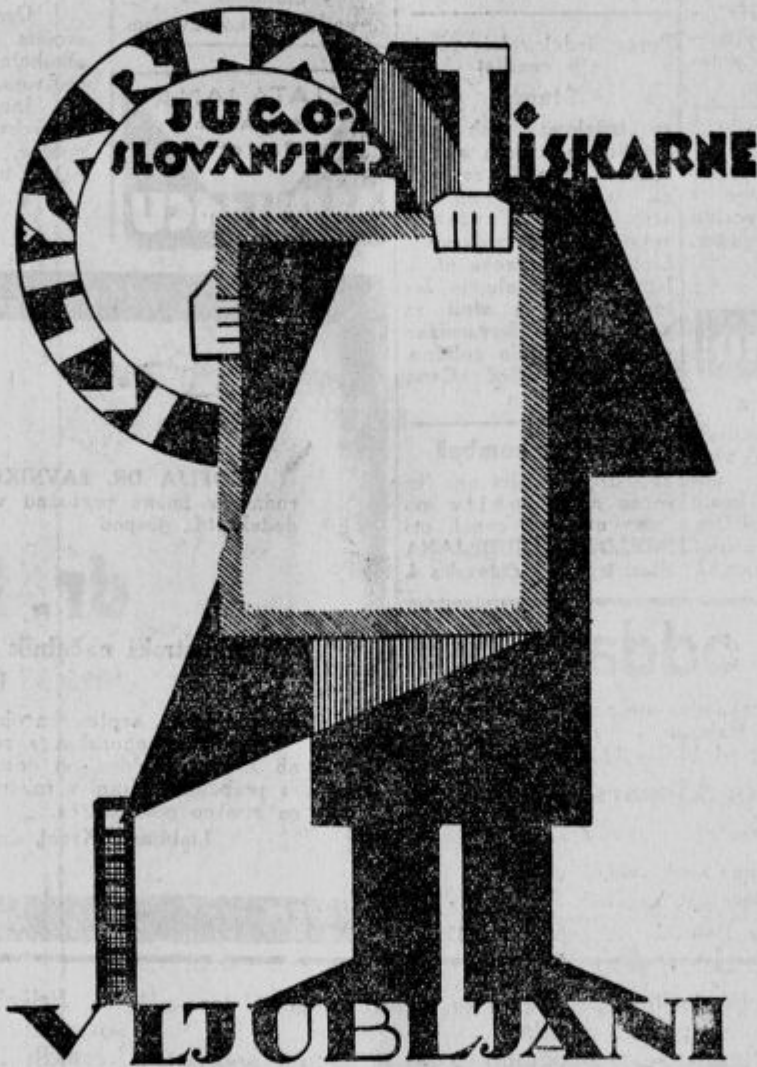
Ne zamudite ugodne prilike! Oglejte si blago!

Do-sežete svoj cilj,

najbolje, če se poslužite inventurne prodaje ki se vrši pri tvrdki A SIN-KOVEC nasl. K. SOSS, Ljubljana, Mestni trg 18—19, in sicer od 1 do 15. septembra. — Tvrdka vam nudi blago po do sedaj nedosegljivo nizkih — — — cenah. — — —

TISKARNA JUCO SLOVANSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

Jugoslovanska knjigarna**v Ljubljani**

priporoča:

Rieg, Predigten auf die Sonn und Festtage des Kirchenjahres. Zvezek I. Ersten Adventsonntag bis sechster Sonntag nach der Erscheinung. 184 str., nevez. Din 61. — zvezek II.: Sonntag Septuagesima bis sechster Sonntag nach Ostern. 240 str., nevez. Din 66.

Rieger J., Worte des ewigen Lebens. Festtagspredigten. 196 str., nevez. Din 56.

Rümmer F., Das grosse Geheimnis der Heiligen. 110 str., vez. Din 38.50.

Schorsch P. S., Gotteswege in der Seele. Mahnworte zum Leben im Gott. 191 str., vez. Din 34. —

Schlütter Dr. J., Die katholisch-soziale Bewegung in Deutschland seit der Jahrhundertwende. 155 str., vez. Din 88.

Veiter Dr. J., Weisses Gewand. Ein Predigerbüchlein von der Gnade. 194 str., nevez. Din 62.

Oficij za praznik sv. Terezije Deteta Jezusa (3. oktober) Din 2.25.

Mašni formular za praznik sv. Terezije Deteta Jezusa. Din 3.—

Donders Dr. Ad., Meister der Predigt. 495 str., vez. Din 106.

Gebler P., Der katholische Oplergottesdienst. Zwölf Vorträge. 107 str., nevez. Din 37.

Häring P. O., Das Leben mit der Kirche. Handbuch für den liturgischen Unterricht. 181 str., nevez. Din 54.

Keppeler P. W., Wasser aus dem Felsen. I. zvezek 379 str., vezano Din 92, II. zvezek 319 str., vezano Din 92.

Müller P. P., Was uns der Meister lehrt. Homilien und Predigten im Anschluss an die sonntäglichen Evangelie des Kirchenjahres. 229 str., vez. Din 105.

Neundörfer K., Zwischen Kirche und Welt. 179 str., vez. Din 78.

Obendorfer A., Gottessaat und Seelenernte. Eine Sammlung von 52 Gelegenheits-Predigten und Vorträgen. 354 str., vez. Din 138.

Oficij za praznik sv. Janeza Marije Vianney (9. avgusta) Din 3.

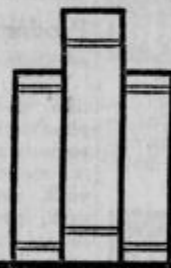
Rüger Leo, Brot vom Himmel. Ein Jahrgang eucharistischer Predigten. 157 str., nevez. Din 72.

Raupert J. G., Christus und die Mächte der Finsternis. 135 str., nevez. Din 45.

Mašni formular za praznik sv. Petra Kanizija (27. aprila) Din 2.

Rieder Dr. N., Des Herren Wort! Das Kirchenjahr in katechetisch-liturgischen Homilien. 294 str., nevez. Din 63.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA**K. T. D.**

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Gudovito nizke cene! Iz-bira velika! Dvokolesa nova od Din 1000— naprej.

Šivalni stroji od Din 1400— naprej.

Otroški vozički od Din 240— naprej. Motorji prav poceni.

Pred nakupom si oglejte zalogo. — Prodaja na obroke — Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L.

Ljubljana, Karlovska cesta številka 4.

Opozarjamo na „Mali oglasnik“,

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

UDRUŽENJE POŠTNOHRANILNIČNIH USLUŽBENCEV, PODRUŽ-NICA LJUBLJANA, javlja tužno vest, da je njega član

dr. Karel Šavnik

direktor Poštne hranilnice, podružnica v Ljubljani

dne 11. septembra 1928 preminul.

Pokojnika, ki nam je bil iskren tovariš in vsestransko naklonjen šef, ohranimo v trajnem in najlepšem spominu.

V Ljubljani, dne 11. septembra 1928.

Udruženje poštnohranilničnih uslužbencev, podružnica Ljubljana.

Tužnim srcem naznanjamo, da je umrl 10. sept. ob 7. uri, previden s tolažili sv. vere, v svoji najlepši moški dobi, star 38 let, naš sin, soprog, oče, brat in stric, gospod

Alojzij Pavlovčič

podpreglednik finančne kontrole v Domžalah.

Pogreb rajnega bo dne 12. septembra ob pol 4 pop. iz hiše žalosti na tukajšnje farno pokopališče.

Domžale, dne 11. septembra 1928.

Žalujoči ostali.